

1963

1

ATEITIS

LAPKRITIS

Nr. 9

Šiame numeryje:

VEIKLOS PROBLEMOS

“ATEITIES” KONKURSAS

MERGAICIŲ VALSTYBĖS PILIETĖ

1911 — Ateitis — 1963

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS LITHUANIAN R-CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

1963

LAPKRITIS - NOVEMBER

Nr. 9

TURINYS

Išvadinis žodis — Justinas Pikūnas	223	Kaip rinktis gerą knygą — A. Andriusaitis	237
Malda 1964	224	Išganymas — El. Gerdauskaitė	239
Ateitininkų veiklos problemos		Iš plataus pasaulio	240
Dr. J. Meškauskas	225	“Pagalvok” atsakymai	243
Lietuvių Katalikų Susivienijimas Amerikoje	228		
Nuotrupos — Saulė	229	SŪKURYS:	
“Ateities” konkursas	230	Jaunimo problemos — K. Grabauskaitė	244
Mergaičių valstybės Illini pilietė		Pesimistė — Mirga Pakalniškytė	245
— Milda Pakalniškytė	231	Migla — Mirga Pakalniškytė	245
Žmonijos Kalėdos — V. Klajūnė	236	Jaunimo Problemos — Liucija Buivydaitė	246

Viršelis: “Šv. Šeima” Abraham Bloemaert (1564—1651).

Šį numerį redagavo P. Kaufmano kolektyvas

ATEITIS YRA MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

Vyr. red.: Rimantas Repšys
Pad. red.: Romas Sakadolskis
Literatūra: Aušrelė Skirmuntaitė
Moksl. reik. ved.: Ramunė Juozevičiūtė
Korespondencijos: Teresė Pautieniūtė
Narė: Saulė Venclovaitytė

Redakcijos adresas:
“Ateitis”
6540 S. Campbell Ave.,
Chicago 29, Ill.

★
LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH
MAGAZINE

Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association.

“ATEITIS”
5725 So. Artesian Ave.
Chicago 29, Illinois

★
Prenumerata metams \$5.00
pagal JAV dol. kursą.
Garbės prenumerata metams \$10.00
Subscription \$5.00 per year

Vyr. red.: Petras Kaufmanas
Pad. red.: Vacys Saulys
Literatūra: Dalia Kolbaitė
Moksl. reik. ved.: Laima Bačinskaitė
Narys: Antanas Račas
Narė: Rita Jaraitė

Administracija:
5725 So. Artesian Ave.
Chicago 29, Illinois

★
Second class postage paid at the
Chicago Post Office

Idėjos broliai ir sesės!

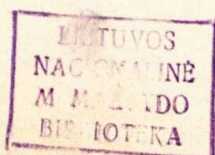
Studentijos sąmoningumo dėka Ateitininkijos sąjūdis kūrėsi Lietuvos laisvės priešaušryje. Išmėtyti Friburgo, Luveno, Petrapilio, Maskvos bei Krokuvos universitetuose ir Pirmojo Pasaulinio karo išblokšti į Rusijos gilumą, studentai pirmoje programoje pasiryžo pastatyti Kristų savo ir tautos gyvenimo centre. Dabarties veiklos tarpsnis ir gyvas naujų, bet toje pačioje dvasioje, uždavinių ieškojimas vyksta Lietuvos Nepriklausomybės giliose sutemose, bet, taip pat, tikimės, jos išlaisvinimo prieblandoje.

Dešimtmečio bėgyje Nepriklausomos Lietuvos moksleivija ir studentija įgavo krikščioniškojo elito veidą ir dvasią. Sąjūdžio ateitis atrodė garbinga ir šviesi. Antrojo Pasaulinio karo audra, Raudonosios Armijos viską naikinanti okupacija ir Stalino teroro tąsa, deja, giliai pakirto pražystantį ateitininkijos medį ir jo šaknis. Ateitininkų veikla, kaip ir visa lietuviškoji gyvybė savoje Tėvynėje, tebėra vandališkos jėgos engiama. Tarsi Nemunas šaltą žiemą po ledu sruvena savo gilumoje, taip ir ateitininkijos vidinės veiklos dvasia, tikėkime, praskina sau naujus takus. Nuostabu, kad tiek vyresnieji, tiek jaunesnieji atgaivino ir išugdė savo veiklą tremtyje, kad jos neprarado emigracijos sukury, kad ši veikla reiškiasi visuose kontinentuose. Iki šiol JAV katalikai intelektualai savo bendrose vyresniųjų organizacijos dar neturi ir jaučia jos trūkumą.

Mes, laisve besidžiaugią, viešai angažuojamės po Kristaus meilės vėliava ir jaučiame savo brolių Tėvynėje mums uždėtą pareigą kurti ir veikti už juos ir jų laisvę. Gyvosios dvasios nepraradę, mes liekame ištikimi Kristui ir dėl Jo meilės ieškom ir atrandam mums Apvaizdos šiam laikui nuskirtoje šalyje ideologinės akcijos uždavinius. Mūsų veiklos dinamika plaukia iš gilėjančio savęs ir savo tikėjimo pažinimo, iš dabarties situacijos susidarančių pareigų atsakomybe pagrįsto supratimo. Tėvynės meilę išgyvendami, mes atrandame naujų veiklos barų, vis naujų idėjų ir priemonių laisvės kovai tęsti. Mes meldžiame Aukščiausiojo malonės ir nukankintuos Tėvynės brolių bei sesučių išlaisvinimo. Pilniau pasinaudodami religinio ir tautinio gyvenimo versmėmis, ugdykime save, kitus ugdydami, kreipkime jaunuosius į elito ir charakterio kelią. Ateitininko kelyje mes turime nugalėti emigracijos pražūtingą istorijos raidą. Tik gyvąja ideologijos dvasia vis naujas širdis užkurdami, mes su jaunimu nutiesime lietuvišką kelią į naują šimtmetį.

JUSTINAS PIKŪNAS

Ateitininkų Sendraugių Sąj. gos Pirmininkas

MALDA 1964

*Dieve, išlaisvink mūsų brangią tėvynę Lietuvą, nes
Tave garbinam mišiose ir maldose pagal Tavo paties
pageidavimą.*

Mylime savo artimą, kaip patys save.

*Esame duosnūs vargšams, negalvodami vien tik apie save.
Pagelbtime visiems, kuriems mūsų pagalba yra reikalinga.
Suvaldome savo pyktį artimui, ir jam atleidžiam, jei prieš
mus nusikaltęs.*

Atitaisome savo nusikaltimus kitiems.

Nenorime svetimų kraštų ar turtų.

Pripažįstame visiems žmonėms laisvę.

Nugalime savo neapykantą nekrikščionims.

*Visiems žmonėms duodame galimybę gyventi pagal Tavo
įstatymus.*

Nesmerkiame žmonių dėl jų odos spalvos ar religijos.

Nenešiojame širdyje neapykantos jokiai tautai.

*Esame, kaip katalikai, pasiruošę ginti savo įsitikinimus
visomis savo jėgomis.*

*Ir pagaliau prisipažįstame Tau, o Dieve, kad nors ir meilė tautai yra
didelė, meilė Tau ir Tavo valiai dar didesnė, ir todėl statome ir visuomet
statysime ištikimybę Tau aukščiau viso kito. Padėk mums ištesėti.*

ATEITIS LINKI SAVO SKAITYTOJAMS ŠVENTŲJŲ KALĖŲ

ŠVENČIŲ IR PRASMINGŲ NAUJŲ METŲ

Ateitininkų Sendraugių veiklos problemos

Prof. dr. J. Meškauskas

Ateitininkų principų oficialus formulavimas buvo atliktas 1927 m. reorganizacinėje ateitininkų konferencijoje, Palangoje. Aš čia trumpai priminsiu principus, liečiančius ateitininkų sendraugių veiklą bei jų uždavinius.

Antrasis ateitininkų organizacijos principas sako: Ateitininkų organizacija yra lietuvių mokslą einančio katalikiškojo jaunimo federacija besinaudojanti moraline bei materialine pagalba savo sendraugių, kurie atitinkamai susiorganizavę realizuoja savo gyvenime ir veikime ateitininkų ideologiją.

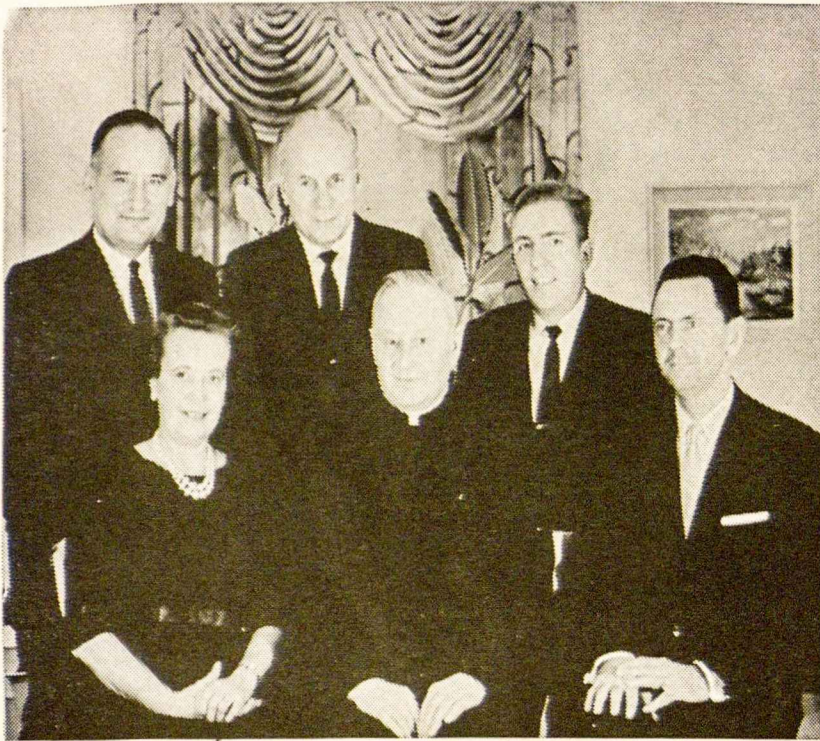
Aštuntasis principas sako: Ateitininkas yra visuomenininkas jau dėl to, kad jis yra katalikas, kuriam Katalikų Bažnyčia yra reali visuotinio susidraugavimo lytis; dėl to jis laiko aukščiausiu pasaulinės visuomenės idealu visuotinį susidraugavimą krikščioniškojo solidarumo pagrindais. Sutrauktai visi ateitininkų principai taip skamba: katalikiškumas, visuomeniškumas, tautiškumas, šeimyniškumas ir inteligentiškumas. Šie visi mūsų principai įrašyti ir į sendraugių organizacijos statutą.

Sendraugių organizavimo reikalas buvo iškeltas pirmą kartą 1918 m. ateitininkų konferencijoje Vilniuje. Lietuvos kūrimosi reikalai nuvilkino organizavimąsi. 1919 m. moksleivių konferencija Kaune vėl ragino sendraugius susiorganizuoti. 1920 m. rugpiūčio 5 d. pirmojo ateitininkų kongreso metu nutarta sudaryti sendraugių atskirą vienetą. 1925 m. antrojo kongreso metu nusiskūsta, kad tokio vieneto dar vis nėra. Po reorganizacinės konferencijos Palangoje 1927 m. sendraugiai pradeda organizuotis ir daugiau reikštis organizuota veikla.

Čia aš trumpai norėjau priminti sunkų sendraugių, kaip organizuoto vieneto, gimimą, nes iš to tur būt logiškai seka visą laiką nusiskundžiama silpna sendraugių kaip organizuoto vieneto veikla. Aš sąmoningai paminėjau pačioj pradžioj antrą ateitininkų organizacijos principą, kur sendraugiai įpareigojami teikti

moralinę ir materialinę pagalbą, savo veikla realizuoti gyvenime ateitininkų ideologiją. Iš antrojo principo dvasios seka, kad ateitininko sendraugio veikla yra daugiau individualinė, ne kolektyvinė. Tačiau, realiai žiūrint, ne visi mūsų organizacijos nariai gali ar turi progos ar galimybės gyvenime individualiai savo veikla pasireikšti ir savo ateitininkiškus uždavinius vykdyti. Tokie nariai norėtų stipresnės ir gyvesnės ateitininkų sendraugių kolektyvinės, t. y. kaip vieneto veiklos. Čia, mano supratimu, ir yra esmė nuolatinio nepasitenkinimo ir ateitininkų sendraugių organizacijos kaip tokios kaltinimo ir nuolatinio nusiskundimo neveikla. Jei prie to dar pridėsime ateitininkų sendraugių narių tarpe amžiaus, t. y. kartų skirtumus tai ir gauname nuolatinius nepasitenkinimus ir nuolatinius nusiskundimus ateitininkų sendraugių taip vadinama neveikla.

Tuo tarpu ateitininkų sendraugių veikla yra didelė ir ateitininkų sendraugių atlikti ir atliekami darbai yra milžiniški. Ateitininkai sendraugiai aktyviai dalyvavo kautynių frontuose, prisidėjo prie valstybės atkūrimo, padėjo nešti kūrimosi sunkumus, sukurti administracinius ir vykdomuosius aparatus, įsteigti, redaguoti ir prirašyti žurnalus, rašyti ir leisti knygas. Ateitininkai kūrė, dirbo ir pirmininkavo bei vadovavo organizacijoms ir tt. ir tt. Čia Amerikoje ateitininkai sendraugiai redaguoja, rašo bei leidžia kultūros žurnalus, dienraščius, savaitraščius, rašo ir leidžia knygas. Jie dalyvauja ir vadovauja visokioms organizacijoms, jie įkūrė "Dainavos" jaunimo stovyklą ir atlieka daug kitų darbų, kurie čia sunku suminėti. Kaip matome ateitininkų sendraugių veiklos klausimu yra daug nesusipratimo. O tas nesusipratimas jau ne nuo šiandien. Jis tęsiasi nuo seno. Nežiūrint didelių ateitininkų atliktų darbų, St. Šalkauskis 1927 m. Palangos konferencijoje pasakė: "Jeigu ir toliau sendraugiai taip dirbs, tai arba jaunieji turės nuo jų nusigręžti arba pirmieji pasitaisyti.

Ateitininkų Sendraugų Sąjungos centro valdyba. Iš kairės (sėdi) V. Kundrotienė, kun. B. Dagilis, prof. dr. J. Pikūnas — pirmininkas, (stovi) inž. dr. L. Bajorūnas, inž. J. Mikaila ir dr. K. Keblys.

Jeigu sendraugiai nesitaisys, tai aš pats pirmas sukelsiu jaunuosius prieš senuosius". Tas nesusipratimas tęsiasi ir dabar. Ir tas St. Šalkauskio pranašautas jaunųjų nusigrėjimas nuo senųjų šiuo laiku bene ryškiausias iš visos ateitininkijos istorijos. Aš manyčiau, kad šitas nesusipratimas turėtų būti skyriuose šaltai ir nuosekliai išdiskutuotas ir išsiaiškintas.

Visuose ateitininkų sendraugių suvažiavimuose buvo daugiau pabrėžiama individualinė ateitininko sendraugio veikla. 1935 m. ketvirtame kongrese Telšiuose, svarstant ateitininkų sendraugių veiklos klausimą, rezoliucijoje sakoma: "Ateitininkai sendraugiai eina ypač šelpimo, vadovavimo ir ateitininkų idealų realizavimo pareigas". Čia Amerikoje 1951 m. sendraugių valdyba taip apibūdino savo artimuosius uždavinius: 1. Jungtis į parapiinį gyvenimą talkininkaujant klebonams pastoracinėje veikloje. 2. Rūpintis jaunučių organizavimu. 3. Aktyviai dalyvauti visuomeninėje veikloje. Kaip šiuose, taip ir vėlesniuose sendraugių valdybų planuose skatinama veikla, kuri yra individualinė. Apie sendraugių veiklą kaip organizacinio vieneto mažai kalbama. Norintieji ateitininkų sendraugių organizuoto veikimo jo pasigenda ir qarsiu balsu kalba apie sendraugių neveiklą, nors individualinė ateitininkų sendraugių veikla yra labai plati, gili, ddelė ir gausi. Reikia pasakyti, kad iš mūsų organizacijos ne visi nariai ją sugėba pamatyti ir įvertinti.

Laikas, sąlygos ir reikalavimai keičiasi. Taip pat ir mūsų narių sąstatas gerokai pasikeitęs. Todėl ir ateitininkų sendraugių veikimo metodas ir planai turi būti pasvarstyti ir gal papildyti. Aš manau, kad individualinė ateitininko sendraugio veikla yra pabrėžtina ir ska-

tinama ir toliau. Kartu gyvenamasis momentas ir narių sąstato pakitimas reikalauja, kad būtų atkreipiamas dėmesys ir į ateitininkų sendraugių veiklą kaip organizacinio vieneto, t. y. į veiklą organizacijos kaip tokios. Ši veikla, mano manymu turėtų susidėti iš trijų elementų: 1. konsultacinio, jei taip galima pavadinti, 2.. organizuoto ir 3. socialinio.

1. Konsultaciniu elementu aš suprantu veiklą, kur ateitininkai sendraugiai savo skyriuose ar židiniuose apsvarstytų, išnagrinėtų ir nusistatytų veikimo gaires, planus ir taktiką pagal vietos reikalavimus. Čia galėtų būti aptarta kaip individualinė taip ir organizuota ateitininko sendraugio veikla. Kai kas gal pasakys, kad šituo turėtų rūpintis vyriausieji organizacijos organai: federacijos valdyba, sendraugių centro valdyba ir tt. Ir taip ir ne. Bendrus principus ir problemas vyriausieji organai gali ir turi nurodyti, tačiau šis kraštas toks didelis ir kiekvienoj vietoj sąlygos tiek skirtingos, kad t'ie bendri principai ir problemos kiekvienoj vietoj įgauna kitokį atspalvį ir kiekvienoj vietoj jie turi būti aptariamai ir pritaikomi. Gal terminas ir netinkamas, bet tokią skyrių ar židinių veiklą aš pavadinau konsultacine veikla ar konsultaciniu elementu organizuotoj sendraugių veikloj.

2. Organizuotu veiklos elementu aš laikau veiklą pačioj sendraugių organizacijoje t. y. skyriuose ar židiniuose ir skyrių ar židinių veiklą visuomenėj. Čia įeina paskaitos, seminarai, diskusijos, parengimai ir tt. savo organizacijoje ar ir už jos ribų — visuomenėj.

3. Socialinis elementas visose šio krašto organizacijose tiek akcentuojamas ir puoselėjamas, kad ir mes be jo apseiti negalime. Jis suartina narius, didina soli-

darumą, draugiškumą ir tt. Todėl ir mūsų organizacijos jis darosi svarbiu ir būtinu. Čia įeity bendri pobūviai, vakarienės, išvykos ir tt.

Atkreipus dėmesio į tuos tris mano minėtus elementus ir pabandžius mūsų organizacijos juos realizuoti gal mes savo veiklą pagyvintume, pasiektume geresnių rezultatų ir nustotume šnekėję apie sendraugių neveiklą, susiskaldymą ir tt.

Šiandien čia rinktiniai atstovai yra suvažiavę iš įvairių vietovių. Todėl leiskite man keletą minučių pareikšti konsultacinio elemento ribose ir iškelti keletą, mano supratimu, labai įvairių problemų, kurios reikalauingos greito sprendimo.

Mes gyvename tautoje arba valstybėje, kuri turi vadovauti kovoje prieš komunizmą. Gal ji neatlieka visų uždavinių ir funkcijų, kaip mes norėtume, bet kartu mes turim pasistatyti klausimą, o kiek gi mes esame pozityviai prie to prisidėję? O mes aiškiai prie to turim prisidėti ir toje kovoje aktyviai dalyvauti. Kyla klausimas kaip mes turim prisidėti? Užsidarę ir izoliavęsi mes nieko nepasieksim. Čia gražiu pavyzdžiu mums turėtų būti Vyčių veikla. Su Lietuvos Vyčiais mes turėtume daugiau bendrauti ir dirbti. Lietuvos Vyčių ir mūsų idealai labai artimi ir bendrų darbų galėtume rast daugiau.

Nemažas mūsų studentų skaičius studijuoja nekatolikiškuose universitetuose ir tokiu būdu jie neturi progos pagilinti ir sustiprinti savo ideologinį susipratimą. Turbūt todėl mūsų dvasios vadai nusiskundžia ateitininkų religiniu ir ideologiniu lėkštumu. Nekatalikiškuose universitetuose yra katalikų studentų organizacijos "Newman Clubs". Reikėtų pagalvoti ir jei ne visi, tai aktyvesnieji mūsų studentai gal reikėtų paraginti į tuos klubus įstoti. Mūsų ateitininkiškas idėjas jie skleistų amerikiečių tarpe ir jiems pristatytų mūsų tautines problemas, o kartu pasimokytų ir parsineštų iš jų tai kas yra gero pas juos.

Turint galvoje vyresnius sendraugius jau labai laikas pagalvoti, ar nevertėtų mums įsijungti į Knights of Columbus eiles. Ten mes rastume žmones, kurie mūsų idėjas ir mūsų norus suprastų ir mus paremtų. Mūsų turinčių šūkį "Visa atnaujinti Kristuje" darbas nesiriboja tautiečių tarpe, jis yra daug platesnis. Tuo labiau, kad mes gyvename šio krašto žmonių tarpe ir dideliu procentu paliksim čia gyventi. Yra gera ir gražu parodyti šio krašto žmonėms mūsų tautinius šokus ir dainą bei meną. Bet šito dar per mažą. Mes, kaip katalikai intelektualai, savo idėjų ir šūkių, esame įpareigoti daugiau. Mes savo krikščioniškas idėjas, kaip katalikų akcijos nariai, esame įpareigoti perduoti ir jas skiepyti čionykštėj visuomenėj neapsiribodami savo tautiečiais. Taip pat esame įpareigoti parodyti ir perduoti savo visuomeninį ir organizacinį patyrimą bei dvasinius turtus. Todėl skubiai svarstytinas mūsų studentų ateitininkų, bent ankstyvesnių, įsijungimas į Newman clubs, o mūsų sendraugių į Knights of Columbus eiles, ar kitas organizacijas, arba esant reikalui ir naujas sukurti ir gal joms vadovauti.

Su apgailestavimu reikia paminėti jaunesniųjų, čia mokslus baigusių į sendraugius neįsijungimą. Priežasčių tam galbūt yra daug. Gal yra jų kaltės, bet yra ir mūsų. Aš jų nesiimsiu kaltinti, nes manau, jie patys gali tai atlikti daug geriau negu aš. Aš trumpai bandysiu peržvelgti, mano supratimu, mūsų, senesniųjų,

klaidas, ar sritis, į kurias mes neatkreipėm dėmesio. Man atrodo, kad jie neateina pas mus todėl, kad mes nesurandame bendros su jais veikimo bazės ir jiems patrauklių, suprantamų bei aktualių uždavinių. Mes, vyresnieji, esame baigę mokyklas savo valstybėje, savo tautoje ir čia atvažiavę, savo veikla esame užsidarę savo tautiečių sektoriuje. Mūsų jaunesnieji sendraugiai yra baigę šio krašto mokyklas. Mes užmirštame, kad jie apie 15-ka savo gražiausių studijų ir brendimo metų yra praleidę kitoj, daug platesnėj visuomenėj. Nemanykim, kad šis kraštas neturi patriotizmo ar meilės savo kraštui ir kad mokyklose jo daugiau ar mažiau neskiepina. O mes norime, kad jie po 15-ka ar daugiau metų buvimo šio krašto mokykloj ir plačioj visuomenėj, ateitų į mažą mūsų sektorių ir čia pasireikštų siauram tautiniam rately savo veikla. Mūsų idėjos gal jiems yra suprantamos, tačiau veikimo bazė ir dirva nepatraukli. Mūsų jaunesniuosius mokslina ir brandina visai kita mokykla ir aplinka negu mus brandino ir mokslino. Kas mums svarbiausia ir savaime suprantama kaip lietuvių problema, tai jiems, kaip jie patys sako "Lietuvių problemos sprendimas prasideda ir užsibaigia diskusijomis". Kas jų jaunuose protuose vyksta, ir kokios problemos juos kankina, mes visai nežinome ir net nededame daugiau pastangų sužinoti. Sukrečiantis, bet labai įdomus dialogas mūsų dviejų jaunų inžinierių su iš Lietuvos atvykusiu Lietuvos Leninistinės Komunistinio Jaunimo Sąjungos pirmuoju sekretoriumi (p. Aleksandru Česnavičium). Tame pašnekesy mūsų du jauni inžinieriai (Adomas Mickevičius ir Liūtas Mockūnas, "Studentų Gairės" Nr. 2, 1960) sako: "Mes žinome ir suprantame, kad mūsų laukia nutautėjimas bei įsiliejimas į amerikietišką masę. Mes jau dabar dalinai esame amerikiečiai". Toliau jie sako "Mes esame 'pasimetusi karta', neįleidusi giliai savo šaknų nei Lietuvoje nei Amerikoje". Dar toliau jie sako: "Mes esame ne tiktai pasimetusi, bet taip pat ir maištaujanti karta. Maištaujame prieš likimą, atėmusį mūsų kartai tvirtus tautinius pagrindus. Maištaujame ir prieš mūsų vyresnės kartos lietuviškumą, bei prieš amerikietišką aplinką, kurioje nesijaučiame pilni jos nariai". Tai be galo įdomus ir didelio dėmesio vertas pasisakymas, bet ar mes, vyresnioji karta, padėjom visas pastangas jų pagalbai jų tautinio, mokslinio ir intelektualinio brendimo procese? Turbūt, kad ne. Lietuvių Studentų Sąjungos Suvažiavime nagrinėjamos temos: 1. Tautiškumo sąvokos kitimas. 2. Kintančioji tautiškumo samprata ir kultūrinė veikla išeivijoje.

Leiskite paklausti, ar daugelis iš mūsų sendraugių orientuojasi ir žino, kokia linkme ten tos temos nagrinėjamos ir svastomos? Aš čia pat pirsipapįstu, kad aš nežinau. O žinot ir orientuotis turėtume, nes ten dalyvauja mūsų vaikai. Prašau klaidingai nesuprasti, aš tuo nenoriu pakaltinti vienos ar kitos valdybos bei jų narių. Aš tuo tik noriu paryškinti be galo didelius skirtumus tarp mūsų vyresniosios ir jaunesniosios kartos, kurios mes laukiame ateinant ir įsijungiant į mūsų veiklą, į mūsų šiaurės rėmus. Aš nepasakyčiau, kad jie yra už mus moksliškėsniai ar didesnės erudicijos, bet jie, jei aš tinkamai išsireikšiu, yra visuomeniškai plačesni. Tarp mūsų ir jaunesniųjų kartų yra atsiradusi bedugnė. Reikia labai skubiai, jau šiandien, pradėti statyti lieptai bei tiltai šioms kartoms sujungti. Juo toliau, juo blogiau, nes mes mažiau būsime pajėgūs, o jie toliau nuo

mūsų. Mes turime pasitempti, visuomeniškai paplatėti, paieškoti patrauklesnių ir bendrų veikimo garių.

Ne vienas iš mūsų pasako: tegu ateina ir dirba, jiems užleisime. Taip nėra. Vadovavimas buvo ir, didelė dalim dar yra, mūsų vyresniųjų rankose. Ir dažnai mes norime, kad jie ateitų ir dirbtų taip, kaip mes norime, priešingai — ne vienas iš mūsų moka ir "per nosį suduoti" ir nuotai kas sugadinti. Tačiau kad mūsų pasyvumas yra blogas vaistas. Reikia aktyvumo, takto ir pasišventimo. Šalia viso to reikalinga **skubos**, nes laikas, aplinka ir įvykiai dirba mūsų nenaudai.

Ankstesniuose suvažiavimuose akcentuotas ir mūsų sendraugių susirūpinimas moksleivių ateitininkų prieaugliu ir veikla, jų organizacijai yra ypatingos reikšmės ir statytinos pirmoj vietoj. Bet aš sąmoningai tą klausimą palieku neliestą, nes šiuo klausimu yra specialus referentas.

Gal tektų dar vėl pakartotinai atkreipti dėmesį į parapinę veiklą. Prieš 10 metų suvažiavimo paraginimas atrodo ateitininkų sendraugių liko nenugirstas. Mes dažnai pakritikuojame greitą lietuviškumo išblėsimą parapijose, bet aktyviai jo išlaikymui mažai įsijungiame. Čia Chicagoje aš bent nežinau, kad ateitininkai sendraugiai, kur nors dalyvautų ir dirbtų parapijame komitete. O bažnyčių, mokyklų ir klebonijų statybai lietuviai yra pinigų įdėję labai daug. Paimkim čia Chicagoje tarpparapinę labdarių sąjungą. Ji turi gražų ūkį ir modernišką senelių prieglaudą. Tai milijoninės vertės turtas. O ar bent vienas ateitininkas sendraugis yra

įsijungęs į tą veiklą ir susirūpinęs tos įstaigos likimu? Jei parapijose ir kitose organizacijose mes dirbsim taip kaip iki šiol, tai dėl amžiaus mūsų seniesiems lietuviams pasitraukus, ateis į jų vietą amerikiečiai, kurie save vadina airiais. O kyla klausimas kodėl šitos įstaigos negalėtų palikti amerikiečių rankose, kurie save vadina lietuviais?

Taip klausimą statydamas aš suprantu, kokią aš iškeliau problemą. Problema gana skaudi, bet iš ankčiau mano minėto mūsų jaunųjų pasisakymo ir iš šiomis dienomis jų svarstomų temų aiškėja, kad ta problema yra labai aktuali ir mes negalim užmerkti akių prieš vykstančius procesus. Komunistai turi šūkį: "Tautinėje formoje socialistinis turinys". Man atrodo, kad mūsų pedagogams ir visuomenininkams reikia skubiai pasvarstyti šūkį: "kad ir amerikoniška forma, bet lietuviškas turinys". Šitos problemos svarstymui ir sprendimui mano manymu jau yra pats aukščiausias laikas. Delsdami prarasime ir lietuvišką formą ir lietuvišką turinį.

Žvelgdami į ateitininkų istoriją matome, kad ateitininkai visados sugebėjo giliai įžvelgti į savo ideologines ir tautines problemas, jas tinkamai spręsti ir už jas aukotis. Aš pilnai tikiu, kad čia trumpai mano suminėtas ir kitas aktualias problemas ateitininkai sendraugiai sėkmingai išspręs.

(Paskaita skaityta 1961 metų Ateitininkų Sendraugių Sąjungos suvažiavime.)

MŪSŲ VISŲ DĖMESIO VERTA ORGANIZACIJA

Tikrai, žymi ATEITIES skaitytojų dalis bus girdėjusi apie **Lietuvių Katalikų Susivienijimą Amerikoje**, angliškai žinomą **Lithuanian Roman Catholic Alliance of America** vardu. Tai viena seniausių lietuvių katalikų organizacijų, šiemet pradėjusi jau 78-tuosius savo veiklos metus. Jos centrinė įstaiga yra seniau lietuvių gausiai gyventojame Pensylvanijos srityje, ten kur telkėsi didesni pirmieji Lietuvos emigrantų būriai, kur dygo pirmosios lietuvių amerikiečių parapijos.

Pradžioje L. K. Susivienijimas siekė suburti lietuvių draugijas, kad organizuotoji veikla būtų stipresnė ir labiau suderinta. Vėliau žengta kitu keliu, stengiantis pasirūpinti ir atskirų narių medžiagine gerove, savišalpa, apčiuopiama parama nelaimės atveju. Nuo 1906 metų ausio 5-tos dienos, Pensylvanijos valstybės Luzerne apskrities teismo sprendimu, L. K. Susivienijimas veikia kaip organizacija, jungianti savo narius brolybės, gyvybės apdraudos, ligos atveju pašalpos, labdaros, švietimo tikslams. Susivienijimo uždavinys pirmiausia yra padėti savo nariams pasirūpinti savo ateitimi ta prasme kad mirties atveju jų artimiesiems bent medžiaginę našta būtų kiek galima mažesnė. Susivienijimo turimos gyvybės draudimo rūšys yra modernios, atitinkančios šių dienų reikalavimus. Jos yra pritaikytos pagal atskirų valstybių nuostatus, nes organizacijos veikla ir finansinis tvarkymasis yra tolydžio prižiūrimi valdinių apdraudos kontrolės įstaigų.

Šiandien L. K. Susivienijimo turtas yra pasiekęs beveik 2,700,000 dolerių vertės. Kasmet jis auga. Galėtų augti ir sparčiau, jei Susivienijimo narių gretos vis didėtų. Ateitininkams Susivienijimas ypatingai turėtų būti arti širdies. Juk tai idėjinis atžvilgis mums visiškai artima ir brangi organizacija. Susivienijimas savo ilgos veiklos bėgyje yra gausiai parėmęs daugybę katalikų įstaigų finansškai. Jo organo GARSO puslapiuose Ateitininkai visada tik šiltu žodžiu buvo minimi nuo pat GARSO įsteigimo L. K. Susivienijimas visada rėmė organizuotos Lietuvos ir Jungtinių Valstybių lietuvių katalikų pastangas. Čia galima priminti, kad prieš keletą metų, kai steigta DAL-NAVOS stovykla, Susivienijimas atėjo pagalbon su skubia keliolikos tūkstančių dolerių paskola.

Susivienijimo durs yra atviros visiems ateitininkams — visiems jų šeimos nariams, nuo pat naujagimių iki 60 metų amžiaus. Ateitininkų skyriai, pradedant moksleiviais ir baigiant sendraugiais, galėtų sudaryti net atskiras Susivienijimo kuopas. Tokios kuopos galėtų būti dvigubai naudingos: į jas įsirašę nariai taptų išpareigoję ir idėjiniai ir finansiniai.

ATEITIES skaitytojams gal būtų miela žinoti, kad L. K. Susivienijimui vadovaujančioje Direktorių Taryboje iš 11-kos narių keturi yra ateitininkai.

L. K. Susivienijimo centro raštinė mielai suteiks platesnių informacijų kiekvienam ATEITIES skaitytojui, kurs tik kreipsis

Lithuanian R. C. Alliance of America
71-73 So. Washington Street
Wilkes-Barre, Pa., 18703

NUOTRUPOS

(iš devyniolikmetės dienoraščio)

DRAUGYSTĖ IR VIENATVĖ

Šiandien prie "lunch" stalo susiginčijom, kaip dažnai darom. Jos trys, o ypač Rūta, sako, kad draugovė nesusigyvenus, žmonės nedraugiški ir taip toliau. Rūta yra nepaprastai draugiška mergaitė ir man skaudu buvo girdėt, kad ji galvoja, jog jai vienos rankos pirštų per daug yra suskaiyt savo gerus draugus. Mat, kitaip įsivaizduoja draugystę. Ji nori, kad kiekvienas žmogus jai savo sielos gelmes išsakytų — ir tik tada yra draugas. Aš, nors dėkinga už kiekvieną kito žmogaus sielos švystelėjimą, vis dėlto manau, jog kiekvienas žmogus taip pat turi teisę į savo vienvatę, nes žmogus gi yra tiek žmogus, kiek jis savyje turi neišsakomą paslaptį. Ir yra klaida, mylint žmogų, iš jo tą paslaptį, kuri turi likt neišsakyta, bandyt pagrobt. Tikrai nesuprantama, kaip žmogaus didžiausiąją nelaime, bet kartu ir išganymu, gali būti jo vienvatė. Tas taip ryšku Thomas Merton knygose.

Ilgetsys draugo lieka — ilgesys žmogaus, kuris suprastų, kad ta paslaptis glūdi sieloj. Gal todėl ir rašom dienoraščius, kai ateina tas nepaprastas noras save išsakyti žodžiais — sudėt žodžius į sakinius ir mintis, kaip niekeno dar nebuvo sudėta ir galvota — išlieti savo esmę ant popieriaus, ir raides rašyti savo gyvybės syvais. Bet kai bus viskas pasakyta ir be apdangalo siela gulės ant popieriaus, manęs nebus, nes viskas bus išlieta. Ir nebuvimo baimė užčiaupia žmogaus lūpas vienumai, nes kai nebuvimo šmėkla švystelia prieš akis, kiekvienas kūno sąnarėlis pradeda priminti, kaip yra smagu gyvent. Ir negali rinktis bet kio nebuvimo, kai žinai, kaip smagu būt tiems, kurie yra. Ir staiga pajunti ne tik savo buvimo saldumą, tą gyvybės liepsną su džiaugsmu degančią pačiam būvio centre, ne tik kitų žmonių trapumą savo būvyje, bet ir medžio džiaugsmą, kai jis auga ir sultys laksto jo kamiene, atverdamos lapus saulės džiaugsmui; ir gėlės nedrąsiai iškelta kepuraite, negali atsidžiaugt, kad ji yra, ir kad ji yra graži; ir paukščių išskridime nematai melancholijos, o tik amžinojo pavasario pažadą. Ir gali matyti, kad ir akmenukai džiaugiasi, kad jie yra. Viskas pasaulyje pažysta, kai pamatai, jog viskas, kas yra, yra laimingas: Dievas sukūrė mus laimei. Staiga girdi mūsų visų knibždančių būvių vibracijas: kiekvieno atomo, kiekvieno elektrono, kiekvienos planetos.

SAULĖ

Tai yra džiaugsmo ir dėkingumo muzika; amžinos padėkos giesmė besiveržianti iš mūsų būvio už tai, kad mes esam. Kaip sunku suprast, jog iš viso, kas galėjo būti, buvimo dovaną gavome tik mes. Iš visiško nebuvimo, kurį įsivaizduoj nepaprasta tamsa, mes esam pašaukti nepaprastai laimei — visai amžinybei. Tai yra nesuprantama, kaip nesuprantama Dievo meilė.

Bet kokia beprotybė yra mūsų gyvenimas, kaip jį gyvename. Kodėl esame visuomet užsiėmę savo silpnumo sukurtais rūpesčiais, vietoj laikę save atvirus Dievo stebuklų džiaugsmui? Kodėl vietoj džiaugsmo giesmę giedoję, didele tyla savo būvio centre, mes dideliu balsu rėkiam Krambambulį: kad meluotumėm vieni kitiems apie džiaugsmą ir linksmumą, kurie yra pelenai? Mes kalbam apie niekniekius ir nieką ir savo vienumoj stovim nuošalyj ir juokiamės, kad nepradėtumėm verkt, matydami, kaip bėgam nuo savo išganymo, nusišukam nuo vertingiausios dovanos, kad akimirka pažaištumėm blizgučiais. Ir koks begalinis yra vienišumo šauksmas, kuris taip laukia nors išgirst savo aidą kito sieloj; ir kaip žodžiai nėra aidas to balso, tos tamsios užuolaidos, kurios to šauksmo nepraleidžia, neišreiškia, o tik sugeria, paslepia savyje. Ir mes skubam šnekėt, kad kartais kas tyloje nepamatytų nuogos vienumos. Vienumos dovana yra slepiama, nors kiekvienas kada nors supranta ją turįs; neišduodam mes vienas kitam paslapties, nes nors ir nesuorantam jos vertės, jaučiam turį kažką, kas pirštais liečia amžinybę. Tyloj nusileidus savo sielos gelmėn, gali rasti ją glūdint: ir ne žodžiai išardo tą tylą, bet, dar labiau, tas neapsakomas noras būt išgirstam.

Visas gyvenimas taip paprastas ir suprantamas paridarą, kai jį matai, kaip savo vienumos bendravimą su Dievu ir savo vienumos susitikimą su kitų žmonių vienumoms — ir be supratimo mylėjimą bendrosios paslapties.

ILGESYS

Ilgesys — tai raitelis ant balto žirgo, kuris atjoja nelauktas ir neprašytas. Jis šypsosi su kiekviena krintančia snaige; jis šnibžda kiekviename vėjelio dvelkime. Ir pasakoja jis, pasislėpęs prisiminimų kauke, apie amžiną sniegą Alpėse ir upelių čiurlenimą — jo balsu šve'niai šokių muzikai aidint. Ir kankintojas ilgesys juokiasi jo skardžiai vaikišku juoku ir balto rai-

telio akyse vis šmėkšteli žiburiukai — tokie, kaip jo akyse. Ir kiekvieną švelnų gestą pamačius: ar nepanašu į jį, pagalvoji. Į ežero bangas žiūrint, staiga išnyra jo veidas, taip artimai tolimas, klausiantis ir susimąstęs, ir gal nelaimingas.

Bet tai tik todėl, kad yra balta ir šalta ir žiema — tiktai todėl ir nieko daugiau. Tai tik dėl to, kad taip dažnai kartu žaidėm žodžių žaidimą — ir viskas.

Ir aš veju neprašytą baltą raitelį nuo savęs, nes jis man per didelis liuksusas. Nesisvečiuok pas mane, ilgesy, nes tu matai, kad su tavim laiko žaist neturiu. Manęs laukia darbai nenudirbti, planai nesuplanuoti. Tu man trukdai, nejaugi tai nesupranti. Bet tu esi įkyrus svečias ir nesiduodi būt išprašomas. Gerai, jei nori tai viešėk, bet žinok, kad nepaisysiu tavęs: aš moku juoktis, lyg tavęs niekad nepažinus; galvos tu man nenulenksi. Geriau eik žaist kitur, nes pas mane tau ne vieta: aš esu šiaurės dukra ir galiu būt šalta. Tu bandyk, baltas raiteli, kiek nori — mano keliai nesuklups prieš tave ir akių man nesudrėkinsi. Tavo priešas pasiryžimas yra gerbiamas svečias pas mane: ir tik todėl tu pajėgei prasiveržt į mano namus, kad jis primerkė akis pasilsėt. Jis bunda ir tu skubėk, nes jis stipresnis už tave. Sudiev, baltasis raiteli, skubėk, skubėk. Negrįžk, prašau ašai tavęs, prašau negrįžk ilgai. Ne pas mane tau vieta. Aš esu šiaurės dukra ir galiu būti šalta.

O tu, kuris atsiuntei baltąjį raitelį pas mane, tu negalvok, kad reikalingas man. Oi, ne. Aš be tavęs galiu gyvent, kaip galiu gyvent be juoko ir džiaugsmo ir oro ir saulės.

GIMTADIENIS

Paskutinė mano diena kaip "teen-ager". Paskutinė diena visuomet atrodo kaip mirtis. Per naktį miršta

viena aš ir gimsta kita. Ir nors žinau, kad mano naujoji aš bus tęsinys senosios aš, bet vistiek yra graudu, kad tų metų svajonės turi baigtis. Ir nors aš jau seniai jaučiu nebeturinti teisės į vaikystę, bet rytdiena yra kaip užritimas akmens ant kapo — kapo mano vaikystės ir jaunos jaunystės, kuri mirė. Nemirė ji širdies smūgiu: greitai ir staigiai, bet pamažu, vis kas pavasarį atsigaudama, nors širdies gilumoj gal ir žinojo, kad jos atgijimai yra laikini, kad vis tiek turės pasitraukt iš mano gyvenimo. O smagu man buvo kai viešėjo ji pas mane, kai kryštavo man lūpose ir žaidė manyje. Mano vaikystė verkė kai kirpau kasas, verkė ji, o jaunystė, nors nedrąsiai, pamažu ją stūmė. Ir nuo tada jos grumiasi manyje, bet abi žino, kuri yra laimėtoja.

Ateitis stovi prieš akis: ir aš siekiu jos su baime, kad nebūtų muilo burbulas, kuris sprogs palietus. Aš trokštu visa savo buitį dangaus, bet taip nepaprastai myliu žemę. Ji traukia į save, lyg visa mano būtis jaustų, kad čia yra jos motina: "dulkė esi — į dulkę grįši". Bet kaip mielos žemės dulkės. Jos netraukia žemyn, bet kelia augštyn. Ir aš keliauju su Mažuoju Princu ieškodama tiesos. Mano siela yra Sahara, ištroškus lietaus — ir tik tiesa gali tą troškulį numalšinti. Ir kiekvienas trupinėlis tiesos veda arčiau prie didžiosios nesuprantamos Tiesos. Tiesa yra tai, kas yra. O Dievas yra augščiausia realybė. Tas noras jį pažinti ir Jam patikti — yra Jo.

Su besibaigiančiais metais, su besibaigiančia diena, mano mintys kyla pie Tavęs, mano žingsnių Viešpatie. Medžių šakoms slysta tamsus dangus, kad vaikščiotų naktis: lai taip leidžiasi Tavo malonė — stiprumo ir pasiryžimo malonė. Viešpatie, duok, kad mano dienos nebūtų vien tik dainos aidas ar šokio šešėlis, bet pilnos Tavo meilės ir tylos.

"Ateities" konkursas dailiajai literatūrai

1. Konkursą rengia "Ateities redakcija, premijas skiria Moksleivių ir Studentų Sąjungos.
2. Konkurse kviečiamas dalyvauti visas lietuviškas jaunimas.
3. Bus vertinama kūryba atsiųsta "Ateities" redakcijai nuo 1963 m. lapkričio 1 d. iki 1964 m. birželio 1 d.

"Ateitis"

6540 S. Campbell Ave.

Chicago 29, Ill.

4. Bus vertinami visi darbai atsiųsti redakcijai, nebent pats autorius praneš, kad siunčia tik žurnalui ir nenori konkurse dalyvauti.
- 5.. Premijos bus dalinamos sekančiai:

Studentams

Už prozą pirma vieta — dvi užmokėtos savaitės studentų ateitininkų stovykloje, antra vieta — viena savaitė studentų ateitininkų stovykloje.

Už poeziją pirma vieta — viena savaitė studentų ateitininkų stovykloje.

Moksleiviams

Už prozą pirma vieta — dvi savaitės moksleivių ateitininkų stovykloje, dvi antros vietos — po vieną savaitę moksleivių ateitininkų stovykloje.

Už poeziją pirma vieta — dvi savaitės moksleivių ateitininkų stovykloje, antra vieta — viena savaitė moksleivių ateitininkų stovykloje.

Mergaičių valstybės Illini pilietė

“Kaipo Mergaičių Valstybės Illini ir kartu Jungtinių Amerikos Valstybių pilietė, aš laisva valia prisiekiu:

būti dėkinga už man tekusias pirmenybes:
stengtis teigiamai paveikti savo bendruomenės galvoseną;
savo laiką ir energiją paaukoti savajam kraštui, kad tokiu būdu mano gyvenimas būtų kūrybingas ir ateičiai naudingas.”

Tokia yra Mergaičių Valstybės Illini priesaika. Man pačiai teko ją girdėti ir tarti, nes ir aš nuo birželio 18-tos iki 25-tos buvau tos “valstybės” pilietė. Tai yra savotiška mergaičių stovykla. Ją finansuoja Amerikos Legiono Illinois skyriaus pagelbiniai daliniai. Jos tikslas yra auklėti mergaites gerom Amerikos pilietėm. Šita pasakiška valstybė veikia jau 23 metus. po vieną savaitę kiekvienos vasaros pradžioje.

* * *

Mokytojas kaire ranka muša taktą ir mosuoja rankomis. Rankų mosavimu jis ir orkestrą valdo, ir muses bei kietus vabzdžius šalin baido. Nors dar tik gegužės mėnuo, bet oras jau tvankus ir karštas. Langai atidaryti, ir į kambarį įsiveržęs vėjas mūsų gaidas į visas šalis blaško.

Atsidaro stiklinės durys, ir įeina mergaitė. Mokytojas — dirigentas pažiūri į mane.

— Jus kviečia į raštinę. — Jis nusišypso.

“O ką aš galiu padaryti, kad mane į mokyklos raštinę siunčia? Bet gerai, kad galėsiu iš klasės išeiti: nereikės kariauti su vėju, vabzdžiais ir smuiku”.

Įeinu į raštinę. Mokytoja liepia sėstis šalia rašomojo stalo. Dar ten ji savo popierius sutvarko. Pagaliau, sudėjusi rankas, ji pradeda šnekėti.

Iš pradžių aš nesuprantu, apie ką ji kalba. Istorijos mokytojai išrinkę mane geriausia istorijos klasių mokine. Negalimas dalykas! Juk man istorija sunkiausias mokslas. Visos tos datos, vietovardžiai, generolai... Ne man humaniški mokslai.

Bet klausausi toliau. Esanti išrinkta atstovauti savo mokyklą ir kažkokius legionierius kažkokioje svetimoje valstybėje.

Na, jeigu jau išrinko, ką bepadarysi. Reikės pasižiūrėti bent į žemėlapi, kur ta valstybė yra.

* * *

Visa savaitė kitur, svetimoje valstybėje, ne namuose! Ir dar veltui. Oh, kaip man bus ten linksma! Galėsiu daryti, ką tik norėsiu. Nebebus ten tėvelių, kurie mane kartais nubaudžia, nebebus nė sesutės su broliukais, kurie mėgsta paskusti. O gal ir berniukų ten bus? Juk negali būti, kad tik vienos mergaitės tebutų. Visos iš nuobodumo numirtu. Nebūtų nė kam puošti.

Bet jau užteks džiaugtis. Reikia dabar galvoti, ką nusivežti.

Mėlyna suknelė su antimis. Ruda suknelė. Geltona suknelė, su kuria atrodau, kaip klounas. Balta suknelė su juodais taškiukais. Mėlyna balinė suknelė. Mėlynos sportinės kelnaitės. Balta bliuska. Ruda bliuska. Patalynė. Japoniškas chalatas. Mėlynos šliurės. Balti sandalai. Pilki batai aukštom kulnim. Batai žemom kulnim. Dantų šepetukas. Kaučiukinė stiklinė. Pepso-dent. Muilas. Kepurė, kad plaukai nesušlaptų. Du rankšluosčiai. Du maži rankšluosčiai. Plaukams sukti

Išalkusios valgyti, darome "sit-down strike".

Važiuojame tolyn. MacMurray kolegija, kurioje įsikurs mergaičių valstybė Illini, yra Džeksonvilėje, kelios dešimtys mylių už Springfyldo.

* * *

— Išsižiok ir nusiauok batus ir kojines.

Juk tik akrobatas du darbus iš karto dirbti tegali. Bet reikia — ir darau. Gailestingoji sesuo kiša man į burną pagali ir žiūri į gerklę. Turbūt pametė kanors. Paskiau kažko ieško tarp mano kojų pirštų. Nieko nerado — man tik laiką sutrukdė. Aš kaip ta mergaitė, kuri kartu su manim viename kambaryje gyvens, atrodo, kaip, tiesą pasakius, viskas atrodo. Aš noriu viską matyti ir viską žinoti, kad paskiau galėčiau aprašyti ir į Ateitį pasiųsti. Tėvelis buvo pasakęs man, kad būtinai viską aprašyti turėsiu.

* * *

— Tavo vardas taip pat keistas, kaip ir mano. Mano vardas yra Lieura, ir aš esu jūsų miesto patarėja. Man labai patiks dirbti su tokia gražia mergaite. Dabar eikim pažiūrėti, kur tavo kambarys. Hm... iš Čikagos? Aš ten pereitą savaitę buvau. Tai didelis miestas. Aš pati iš kaimo.

Mudvi lipava į trečią aukštą. Kartais mano paly-

priemonės. Nagams tvarkyti peiliukas. Dažai veidui. Nosinės. Baltas rankinukas. Maldaknygė. Šukos. Kepurė į bažnyčią eiti.

Turbūt nieko neužmiršau. Palauk, dar čemodanas!

Sudiev, Čikaga!

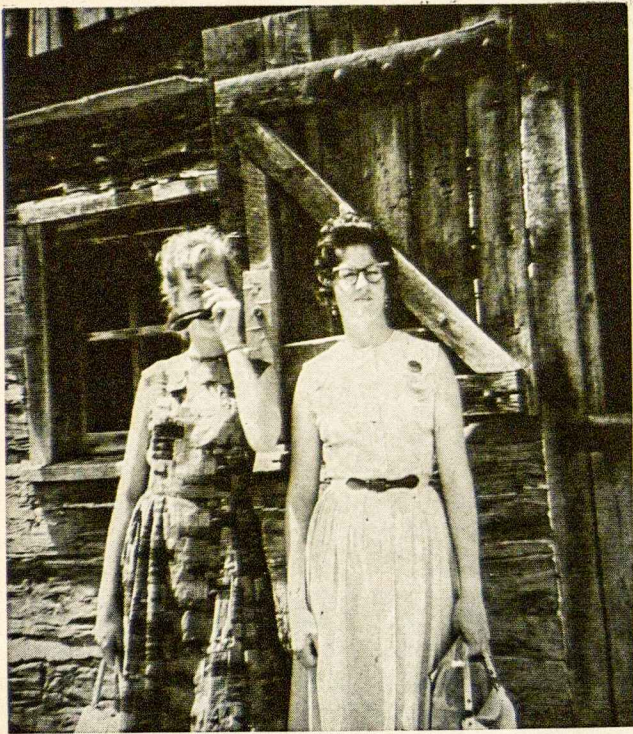
* * *

Autobuse šalta. Esu pavargusi, nes turėjau keltis šeštą valandą, kai dar visas pasaulis lovose tebeknarkė. O iš vakaro negalėjau užmigti, kai būsimi įspūdziai ir rūpesčiai galvoje sukosi. Kad tiktai būtų įdomu. Kad... Kad... Dabar čia šitame Pilko Skaliko autobuse į šalis mus visas supa, kad net ramiai pamiegoti negalime. Jau ir išalkusi esu. Nebeiškenčiu ir išimu iš batų dėžės mamytės keptą tortą. Hm — kaip kvapas nosį kutena. Po sekundės tik trupiniai ant mano suknelės belieka. Kas čia daugiau toje dėžėje? — Obuolys ir keturi sumuštiniai. Po valandėlės žiūriu į dėžę — joje jau nieko nebėra. Ką dabar beveiksiu?

Žiūriu pro langą, bet matyti tik lygūs laukai. Lygios, lygiagretės eilės kviečių ir kas ten žino kokių kitų augalų. Bumpt! Kas čia? Žiūriu pro langą akis pasitrynusi. Ogi — ant lentos užrašyta: "Sveikiname atvykstančius į Springfyldą, į Linkolno kraštą." O, tai taip atrodo Iliojaus sostinė. Ir sostinės rūmų sidabrinį stogą jau matau.

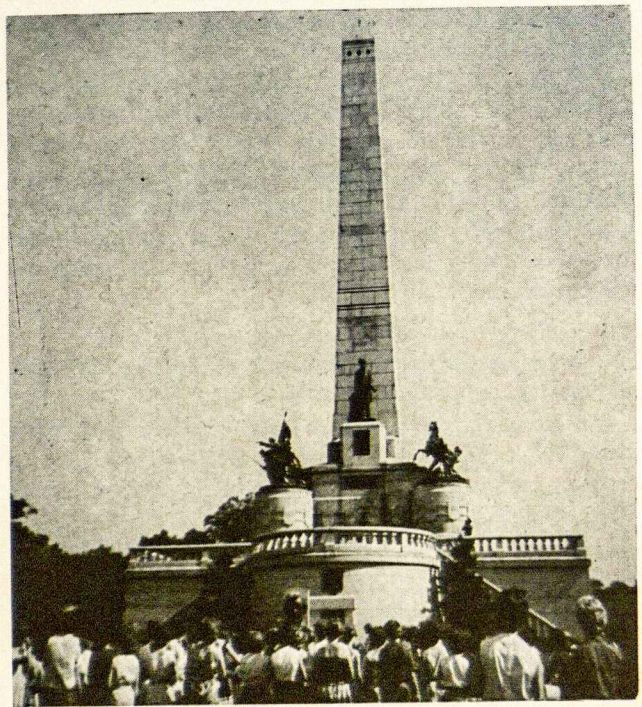
Autorė šypsosi į tave per vakarienę

Burmistrē ir viena iš piliečių

Lincolno paminklas Springfielde

Vienas iš keturių "Illini" valstybės namų

dovė sustoja pasišnekėti su pažįstamomis. Apeinava kampą ir sustojava prie durų.

Ant durų dvi popierinės ramunės. Jų vidurėliai padaryti iš geltonai nudažyto "marshmallow". Prie kiekvienos ramunės pridėtas mergaitės vardas. Vienas iš tų vardų mano lietuviškasis.

Kambarys jaukus ir mielas. Prie pat stogo jis, todėl lubos pasvirusios. Kambaryje stovi dvi komodos, du rašomieji stalai, dvi lovos ir dvi spintos. Pro langą matyti pieva ir toliau keturių bažnyčių bokštai. Kaip vėliau sužinau ir pati patiriu, jos yra gatvės sankryžoje, kiekviename kampe po vieną. Keturių skirtingų religijų bažnyčios. Į katalikų bažnyčią man toje sankryžoje teko eiti.

* * *

Susitvarkau kambarį ir laikiu kambario draugės. Nedrįstu eiti pasivaikščioti, kad kas manęs neprakalbintų. Noriu atrodyti rimta.

Pagalčiau ir kambario draugė ateina. Mašina ji atvažiavusi su mamyte ir broliukais. Taip pat nedrąsi, kaip ir aš. Jau esava dvi, ir nė viena nedrįstava eiti į koridorių pasivaikščioti.

Ateina "miesto" pa'arė'a. Ji paaiškina, kad miesto vardas yra Mucklestone. Jame dvidešimt mergaičių. Keli miestai sudaro apskritį. Mūsų apskritis vadinasi Suthers ir turi tris miestus. Tokios šešios apskritys, dvidešimt septyni miestai, sudaro mergaičių valstybę Illini. Patarėja pasako, kad po valandėlės įvyks miesto susirinkimas. Susirinkimas ir kartu susipažinimas su miesto pilietėmis.

* * *

Atėjo vakarienės laikas. Visos jau buvome labai išalkusios.

Man patiko malda, kuri buvo giedama prieš kiekvieną valgį. Viena mergaičių grupė tą patį posmą pradėdavo giedoti truputį vėliau. Išėdavo, angliškai pasakius, "round". Atrodydavo, kad angelai gieda.

O vakarienė buvo labai skani. Visi valgiai ten buvo skanūs. Per savaitę aš priaugau septynis svarus.

Prie kiekvieno stalo buvo patarnautoja. Viena jų visada juokdavosi iš manęs, kad aš tiek daug valgiau. Paskutinį rytmetį ji beveik nualpo, kai aš pasakiau, kad suvalgiau 3 "French toast"-us ir 4 lėkštes "ce-real".

Po vakarienės buvo vėliavos nuleidimas. Niekuo met neužmiršiu šių žodžių: "And for goodness sakes, girls, put your hand over your heart, not on a lower part or your anatomy! Terrible!" Ši'a mokytoja ir paskaitininkė visada reikalavdavo, kad viskas būtų daroma "perfect".

* * *

Vakare įvyko miesto partijų susirinkimai. Kaip Jungtinėse Amerikos Valstybėse yra dvi partijos, taip ir ten buvo federalistės ir nacionalistės. Federalisčių simbolis buvo geltonas kiškis, o nacionalisčių — balta meška. Aš pati buvau federalistė. Vėliau partijos beveik susipešė vienų rinkimu išvakarėse.

Miesto partijos susirinkimas išstatė mane kandidatę į miesto burmistrus. Aš to nesitikėjau. Bet tai dar ne-reiškė, kad aš jau buvau burmistrė. Reikėjo laukti rytdienos, kada turėjo įvykti rinkimai. Juk dar galėjo nacionalisčių kandidatė laimėti.

Po dienos įvykiu ėjome gulti. Man nepatiko, kad tik septynias valandas miego tegaudavome. O dar

vabzdžiai vakarais pro senus langų tinklus į vidų lisdavo. Prieš gu'ant, reikėdavo išpurtinti juos iš lovos. Vieną rytą bijojome įeiti į prasyklą, nes ten ant kriauklės gulėjo negyvas šokoladinės spalvos vabalas, aukštiekninkas, su plaukuotu pilvu. Jis ten išgulėjo keletą dienų, kol viena drąsuolė atsirado ir jį išmetė.

* * *

Rytmetį, atsibudusi, beveik išsigandau. Svetima lova, nepažįstama moteris mane žadina. Tik visai išsiblaiviusi atsiminiau, kad gyvenau jau kitoje valstybėje.

Po pusryčių tvarkėme savo kambarius. Švariausias miestas vėliau gavo auksinę šluotą, o švariausia apskritis — kilimą su įrašu "Model County". Mūsų miestas ir apskritis turbūt nešvariausias buvo, nes mes nei auksinės šluotos, nei įrašyto kilimo negavome.

Mūsų valstybėje buvo ir bankas. Ir banko knygu-tes turėjome. Bet mano pinigai, kuriuos aš į tą banką buvau pasidėjusi, greitai išgaravo. Nei banke, nei mano rankose jų nebeliko. Dar ir dabar galų su galais nesuvedu.

* * *

— Šypsokitės! Sakysit čyz, čy-y-yz, — fotografas prašo. Jis kiekvieną miestą atskirai fotografuoja, kad mergaitės turėtų atsiminimą ir, namo grįžusios, galėtų parodyti draugėms ir draugams. Jei pati gražiai bus išėjusi. Jei ne — mamytė vėliau užtiks nuotrauką komodoje tarp drabužių įmaišytą.

* * *

Paskaitos, tos paskaitos — niekad neįdomios. Aš dažniausiai nei klausausi, nei atsimenu, ką paskaitininkas kalba. Aš tik žiūriu į jį rimtai, kad atrodytų, jog aš domiuosi ir suprantu. Taip bežiūrint kartais paskaitininkas daugiau ar mažiau krenta į akį.

Man tačiau krito į akį ne paskaitininkas, o viena paskaitininkė. Ji visoms į akį krito. Man dar ta akis tebeskauda, į kurią ji buvo įkritusi. Ji buvo jau apie aštuoniasdešimties metų amžiaus. Senutė, bet labai energinga. Jos drabužis būdavo ypatingai jaunatviškas. Dėvėdavo jį gelėtą suknelę su daugybe papuošalų. Ir prie to paprasti darbiniai batai su baltomis kojineis. Todėl, kai ji scenoje stripsėdavo ir šokinėdavo, mergaitės juokas imdavo.

Vieną rytą ji buvo užsivilkusi baltą bliuską su raudonais taškais ir ilgą violetinį sijoną, perjuostą per liemenį geltonu kaspinu. Į plaukus irgi geltoną kaspinę įsirišusi.

Bet ji mums labai patiko, ir mes ją praminėme "Sweetheart of Illini Girls State". Ji turbūt tyčia taip apsivilkdavo, kad ji ir jos paskaitos įdomesnės būtų mums mergaitėms.

* * *

Po pietų įvyko burmistro rinkimai. Aš kramčiau nagus rezultatų belaukdama. Bet mūsų miesto pa'arėjai patiko kankinti mus, todėl ji po rinkimų nieko nepranešė. Juk neisi klausti, kas išrinkta — atrodytų tuokart, kad tavo visas gyvenimas nuo to priklausotų. O kada sužinosiu? Vakare po vakarienės miesto valdyba turės būti pagerbta koplyčios scenoje, o aš nežinau, ar reikia puošti ar ne. Jeigu pasipuošiu — bus gal be reikalo. Mergaitės paskui juoksis ir sakys: "Matai — pasipuošė, ir neišrinko burmistre". Gal geriau nesipuošti. Taip ir padariau.

Po vakarienės dar turėjome keletą minučių iki pagerbimo, tad aš grįžau į kambarį.

Prieinu prie durų ir jau darau jas, bet man kažkas kitaip atrodo. Pasiziūriu — ogi baltas didelis plakatas su užrašu didelėmis juodomis raidėmis: "Mayor". Net kvapą man užėmė. Taip buvau šitos valandos laukusi ir kartu bijojusi. Pradėjau visą pasaulį mylėti ir draugams pradėjau su ašaromis dėkoti. O mano oponentei turbūt širdis skaudėjo. Juk ir ji, vargšė, norėjo būti burmistre. Bet jai vėlau geriau pasisekė — ji buvo išrinkta mūsų apskrities valstybės gynėja.

Tuoju pradėjau ruoštis. Geresnius drabužius buvau slapčia pasidėjusi visokiems netikėtumams.

Pagerbime burmistrės sėdėjo scenoje. Seniūnai, miestų sekretoriai ir išdėtininkai sėdėjo koplyčios pirmosiose eilėse. Turėjome dešines rankas pakelti ir prisiekti. Po to mums davė po saguę, ant kurios buvo užrašytos mūsų pareigos. Aš ją išdidžiai tą savaitę nešiojau. Turėjau paskirti policininkę, kuri mus žadindavo rytmečiais, ir miesto mokyklų viršininkę, kuri mūsų rašto darbus tikrindavo.

Kitą dieną įvyko senatorių ir seimo atstovų rinkimai. Iš mūsų miesto viena buvo išrinkta į seimą, o viena pralaimėjo rinkimus į senatores, bet vėliau jos laimėjusi oponentė pakvietė ją būti senatorių tarnu.

* * *

Mes norėjome tik pramogų, bet, deja, buvo ir nemalonių dalykų. Tris rašomuosius darbus turėjome tą savaitę. Reikėjo rašyti apie valdžią, kaip ji veikia. Man nelabai tesisekė su tais rašomaisiais, nes aš neatidžiai klausiausi paskaitų, o knygoje pasiskaityti tingėjau. Kai kitos skaitydavo, aš eidavau pamiegoti.

Ketvirtadienio vakarą buvo miesto pobūvis. Valgėme kotlietus su spirgintom bulvėm ir gėrėme razutus gėrimus. Pobūvis įvyko prieš einant gulti, todėl mes visos jau buvome su naktiniais ir susisukusios plaukus. Jau būtu įėjęs koks berniukas, būtų pakliuvęs į būrį šūkavusių mergaičių, po lovomis ar kėdėmis palindusių. Nusigandęs būtų jis tokią daugybę laukinių mergaičių pamatęs.

Iš tikrųjų išdykusios mes buvome. Cibulių likučius surinkome ir radėjome į savo patarėjos ir jos draugės lovas po pagalvėmis. Naktį jos turbūt ašarojo, nes cibuliai buvo įmesti į lovas palaidi, į nieką nesurišti. Jos mums atsisakė: rytmetį atsikėlusios radome savo duris tualetiniais popieriais apklijuotas, o prausykloje tualetinio popieriaus nebebuvo.

Kitą dieną mes visus savo patarėjos apatinius išėmėme iš komodos ir sudėjome į kitos natarėjos komodą. Keleta dienų ji nerado jų ir skundėsi, kad turbūt užmiršusi išsinakuoti. Paskutinį vakarą mes juos pakabinomės ant lentos ir išnešėme į lauką ant atšarginio išėjimo. Gerai, kad buvo jau tamsu, tai niekas jų lauke nematė. Ji pati vėliau juos triukšmingai rado.

* * *

Kitą dieną buvo partijų susirinkimai. Juose mes partijų programas nubalsavome. Taip pat buvo rinkiminė eiseną kurioje mes visa laiką šaukėme, mėgindamos peršaukti priešingą partiją. Ten pat pristatėme savo kandidatę į vykdomąją valstybės valdžią. Beveik įvyko rišausės. Aš pati buvau taip isismaiginusi, kad no to dar vis šaukiau ir nenutilau, kol atėjo laikas gulti.

* * *

Šeštadienį įvyko metinis banketas. Dalyvavo Berniuku Valstybės gubernatorius ir jo pavaduotojas. Juodu turėjo didelį pasirinkimą tarp tokio būrio mergai-

čių. O mes į juodu kad žiūrėjome, kad žiūrėjome... Banke'e dalyvavo taip pat Illinois valstybės sekretorius Charles Carpentier. Visi buvo labai pasipuošę. Mergaitės turbūt norėjo kuo gražiausiai atrodyti, kad galėtų tuos du berniukus prisivilioti.

* * *

Po banketo buvo prisaikdinti apskrities valdybos nariai. Po to atėjo visų laukiamas momentas — naujosios valdžios inauguracija. Visoms knietėjo sužinoti, kas laimėjo rinkimus, o ypač — kas bus gubernatorė. Kiekvieną pavardę paskelbus, visos sustodavome ir visomis išgalėmis plodavome rankomis, o kitos net kojomis.

Vakare įvyko talentų pasirodymas. Kiek čia talentų buvo! Kiek juoko! Norėjau ir aš tose varžybose dalyvauti, bet pagaliau nutariau, kad ne, nes aš jau ne tokia talentinga kaip kitos.

Ypač visoms patiko miesto patarėjų surežisuotas vaidinimėlis, kuriame buvo pamėgdžiojamos paskaitininkės ir kai kurios mergaitės. Kiek juoko sukelia pamėgdžiojimas rimto žmogaus! Susilenkdamos juokėmės. Ir tie du berniukai žiūrėjo ir juokėsi. Mergaitės apspitusios buvo juodu kaip bitės medų.

* * *

Sekmadienį kėlėme vėliau, nes šeštadienį vėlai buvome nuėjusios gulti. Ėjome kiekviena į savo religijos bažnyčią. Po to iki pietų buvome laisvos. Kai kurių mergaičių tėveliai atvažiavo tą dieną pasižiūrėti, kaip jų dukrelės gyvena.

Vakare buvo žvakių pamaldos. Aš dalyvavau chore, sudarytame iš apie 50 mergaičių. Giedojome tris giesmes. Kiekviena choristė laikė rankoje žvakę. Turbūt gražus buvo vaizdas.

* * *

Pirmadienį Springfyldas. Važiavo keturiolika autobusų ir septynios mašinos, ilgoje, tiesioje linijoje. Tą konvojų lydėjo policijos motociklai. Pasijusdavome svarbios, kai policija, sirenomis kaukdama, pralenkdamo mus susabdyti judėjimo, kad mes pravažiuoti galėtume. Žmonės pro langus į mus žiūrėjo.

Pirma važiavome prie Linkolno mauzoliejiaus, kur jis su šeima yra palaidotas. Mauzoliejus didelis, viduje ilgas išsiraitys koridorius ir kambariai. Viena iš tų kambarių Linkolno kapas. Prie jos mes padėjome vainiką. Po to apžiūrėjome patį mauzoliejų. Užlipus ant viršaus matėsi visų Jungtinių Amerikos valstybių užrašai. Įdomu, kad Illinois sutrumpintai buvo užrašytas Ills, o ne Ill.

Pasidalijusios pusiau, vienos važiavome į Illinois valdžios rūmus, o kitos į Linkolno namą. Mūsų miestas pirma Linkolno namą aplankė. Man jis nedaug tesiskyrė nuo kitų namų. Turėjome skubėti, tai ne labai gerai pamatyti tete. Namas dviejų aukštų, šviesiai ružavos ir rudos spalvos. Viduje baldai atrodė turtin-gesnės šeimos. Mačiau virtuvėje kepalą duonos, bet nesužinojau, ar jis iš Linkolno laikų, ar tik dabar padėtas. Atrodė, kad duona šviežia.

Po to važiavome į Illinois valdžios rūmus. Jie masyvūs ir ne tokie gražūs, kaip nuotraukose matomi valdžios rūmai Vašingtone. Centre yra kupolas su vitražais. Matėme, kaip senatoriai balsuoja įstatymus. Yra ant sienos tokia lenta, ant kurios užrašomas įstatymas. Ant tos lentos yra raudonos ir žalios švieselės. Senato-

riai prie savo stalų turi mygtukus, kuriuos paspaudžia balsuodami. Raudona spalva reiškia "prieš", o žalia — "už". Mašina greitai suskaičiuoja balsus ir parašo ant lentos. Taip per minutę balsavimas baigiamas. Turėtų ir ateitininkai per rinkimus tokią mašiną turėti.

Matėme Gubernatorių Alėją, kurioje yra visų gubernatorių portretai. Kitoje panašioje "alėjoje" matėme Linkolno ir Douglas paveikslą. Kai pro šalį ėjome, rodėsi, kad jų akys visą laiką taip ir žiūri į mus.

Išėjusios iš valdžios rūmų dar aplankėme muziejų, kuris yra tik už keleto kvartalų. Paskui važiavome į vieną mokyklą, kur valgėme pietus.

Po pietų važiavome į New Salem parką. Ten yra pavaizduotas kaimelis, kuriame keletą metų gyveno Linkolnas. Pastatai primityvūs, iš rąstų. Einant smėlėtu keliu, saulė kaitino galvą, todėl neilgai čia pabuvusios grįžome prie autobuso.

Parvažiavusios namo visos buvome pavargusios. Man pačiai galva sukosi. Ne viena tuoju, dar prieš vakarienę, ėjo pamiegoti pokaičio.

* * *

Po vakarienės įvyko paskutinis visos valstybės susibūrimas. Čia buvo išdalintos premijos pavyzdgingiausioms miestų pilietėms. Ne tik charakteriu geriausioms, bet ir toms, kurios geriausius pažymius per patikrinimus gaudavo. Mano miestas pavyzdgingiausia piliete buvo išrinkęs mane. Aš nustebau tai sužinojusi. Juk aš esu lietuvaitė ir Lietuvą aš myliu labiau už Ameriką. O gal aš mergaičių valstybės pilietės pareigas geriausiai ėjau? Vienu žodžiu, gavau už tai raudoną rankinuką su prisegtu prie jo mergaičių valstybės Illini ženklu. Iš visų tų pavyzdgingiausių atskirų miestų piliečių rinko pavyzdgingiausių apskrities pilietę. Man ta garbė nebeteko. Vėliau dvi pavyzdgingiausios visos valstybės pilietės buvo pasiūstos į Vašingtoną atstovauti ten Illini valstybę. Viena iš mūsų apskrities į tų dviejų tarpą pateko.

Po šio paskutinio susibūrimo įvyko atsisveikinimo vakaras. Man jame dalyvauti nebeteko, nes susirgau ir po premijos įteikimo nuėjau į savo kambarį.

Po visų atsisveikinimų beveik ištisą naktį mes triukšmavome. Kitos visai nebėjo gulti. Dalijomės išpūdziais apie tą taip linksmai praleistą savaitę. Ne viena atsisveikindama verkė.

* * *

Antradienis. Paskutinį kartą giedame mergaičių valstybės himną:

"Mergaičių valstybė Illini, mergaičių valstybe,
Mes didžiuojamės būdamos tavo pilietėm.
Mergaičių valstybe, mūsų pačių valstybe,
Tu esi mūsų svajonių išsipildymas.
Tegu jos auksinės virsta.
Visų valandos tegu būna pilnos džiaugsmo ir
laimės.

Mes dainuosim, mūsų balsas skliautuose aidės.
Mes mylim savo valstybę Illini."

Kai kurios mūsų buvo jau išvažiavusios, o mes dar tebelaukėme Čikagos autobuso. Jis pavėlavo tris valandas. Atvažiavusi į Čikagą tėvelio stotyje neberadau, tad namo turėjau pati parsigabenti savo sunkų ir pilną čemodaną. Ne tik čemodanas buvo pilnas, bet pilna buvo išpūdzių bei prisiminimų ir mano galva.

Milda Pakalniškytė

V. Klajūnė

Žmonijos Kalėdos

Vaikutis atėjo.

Kasdienybė laukė Jo greito žingsnelio;

Širdies kampai — Jo juoko

Jo laukiau —

amžių amžius laukiau.

Dabar: Jis čia.

Jam reikės mano meilės,
šilumos,

ir rankos.

Bet aš pilka

iregoistė:

nemoku, nežinau.

KAIP RINKTIS GERĄ KNYGĄ

(KNYGŲ APŽVALGOS IR VERTINIMAS)

Aleksandras Andriušaitis

“Knygose matau mirusiųsias gyvais esant. Knygose pamatau ateitį. Visa pasaulio šlovė nueitų užmarštin, jei Dievas neap rūpintų mus, mirtinguosius atitinkamomis priemonėmis — knygomis”.

(Richard de Bury, XIV šimtmetis).

Visais laikais, per kartų kartas knyga traukia bei vilioja jauną ir seną, tutruolį ir skurdžią. “Greta gyvenančio žmogaus nėra didesnio stebuklo už knygą, nes tai mirusiųjų laiškas mums, laiškas dvasios žmonių, kurių mes niekad nesame matę, kurie gyveno tūkstančiai mylių nuo mūsų, ir kurie ant tų mažų popieriaus lapų kalba į mus, linksmia mus, gaivina mus, moko mus, paguodžia mus ir, kaip broliai, atidaro mums savo širdis” (C. Kingsley). Knygos dėka žmogus žengia pirmyn, kyla aukšty, traukiasi atgal, puola žemyn. Knyga moko, pataria, apšviečia, ramina, linksmia, tačiau knyga taip pat kelia nerimą, erzina, aistrina, kelia neapykantą, veda į nusiminimą, dumia akis, klaidina, suvedžioja. Viską, ką šiandiena žmonija žino, turi, ko gero ar blogo siekia ar pasiekė, ji tai turi ir pasiekė, daugiausia, knygų pagalba. “Knygos maitina jaunimą, džiugina senesnius, teikia priebėgą bei pagūdą suspaudime, neša džiaugsmą į namus” (Cicero), nes “Knygose sukrautos žmonijos genijų pačios rinktiniausios mintys, apvilktos geriausiais rūbais. Mums yra suteikta jėga iškviesti šešėlius didžiausių, kada nors gyvenusių žmonių, kad kalbėtų su mumis pačiais įdomiausiais klausimais” (Dr. John Aikin).

Knygų yra gerų, bet nepalyginamai daugiau yra blogų; yra jų tinkamų, bet dar daugiau jų yra netinkamų; yra jų kilnių, gražių, bet dar daugiau jų yra šlykščių; yra jų, rodančių kelią į tiesą, dorą, grožį, bet daugiau jų yra tyčia suvedžiojamų, sąmoningai klaidinančių bei apgaulinjančių. Knyga gali būti akstinas, kelrodis į tiesą, gėrį, grožį, bet dar dažniau ji gali būti akstinas į klaidą bei blogį. Knygų vis lengvėjantis leidimas ir prieinamumas gali būti skaitytojams naudingas, bet gali būti ir žalingas: kiekvienu atveju knyga yra tiesus, lengvas ir atviras kelias į skaitytojų protus ir širdis. Kas tik nesinaudoja knyga, kaip priemone, skleisti geram ir blogam, kelti žmogų

į žviagždes ar traukti jį į purvą. “Tiesos, kurios žmogui yra šventos, nėra tiesioginiai puolamos. Įsitikinimai, kurie saisto ir puošia žmogaus gyvenimą, yra pripažįstamos su išorine pagarba. Sąžinė ir pareiga, dorybė ir Dievas minimi su pagarba. Ir tačiau yra vartojama tokia kalba, tokios užuominos, tokie sugretinimai... kad skaitytojas lieka susilpnėjusiu tikėjimu į žmogaus kilnumą ir Dievo gerumą” (Noah Porter).

Knyga šiandieną yra pasidariusi pelningu bizniu žmonėms, nebojantiems jokių moralinių varžtų, neturintiems nei atsargumo jausmo nei sąžinės priekaištų. Čia knyga, kaip prekė: vieni gamina, kiti bruka.

Knygų, visokių knygų yra nesuskaitoma daugybė; kiekvieną dieną jų pasirodo vis daugiau ir daugiau. Vien tik šioje šalyje į apyvartą paleidžama 18.000 naujų knygų kasmet. Visos knygos registruojamos ir pagal savo paskirtį ir turinį skirstomos į tam tikras nustatytas klases, kaip religija, filosofija, įvairūs mokslai (socialūs, gryniesiems, pritaikomieji), dailioji literatūra, poezija, menas, sportas, istorija, geografija ir kt. Apyvartoje, t. y. knygų rinkoje ir įvairiose bibliotekose kartu anksčiau išleistųjų ir naujai pasirodančiųjų kiekvienoje klasėje yra tūkstančiai.

Kaip gi jose susigaudyti? Kas pasakys, ko verta ta ar kita knyga? Kas nurodys, kuri knyga gera, kuri bloga? Kas, pagaliau, patars, kokią, iš viso, knygą duotu klausimu tikrai verta imti į rankas ir skirti jai laiką? Žinome jau, kad reikia rinktis. Rinktis! Gerai! Tačiau kaip? Skaitytojas nėra visai bejėgis, nėra visai be pagalbos, nes yra keli takai, keli švyturiai, kurie visi gali padėti sėkmingai bristi per knygų džungles. Tai būtų:

Didžiosios, žinomos knygos — klasikai

Tai tokios knygos, kurių garsus vardas bei aukštoji vertė plačiausiai pasklidę, nusistovėję, neginčijami ir visuotinai pripažinti bei gerbiami. Tai išminties ir grožio kūriniai dvasios milžinų sukurti. Tos knygos vadinamos įvairiai: klasikais, didžiosios knygos, pasaulinės literatūros kūriniai, originalūs arba pirminiai šaltiniai ir pan. Paly-

ginus su visomis kitomis knygomis, klasikų nėra tiek daug. Beatodairinis knygų leidimas prasidėjo 19-me amžiuje ir nuo tada vis tebeauga šelstančiu greičiu, tačiau senesnių knygų autoriai ir jų kūriniai, lyg spindintieji žiburiai, aukšta iškyla iš popierinio srauto sūkurių. Jų vardai lieka žinomi per visus amžius. Tais kūriniais rėmėsi ir jų dėka vystėsi žmonių pasaulėžiūros, visa mūsų kultūra, literatūra, menas, mokslas, pagaliau, socialinės bei politinės sistemos. Tos knygos skirtos visiems laikams ir visiems žmonėms, jos tinka ir mūsų laikams, gal net labiau, negu anieks, nes jų vertės nesugriovė nei laikas nei kiti bandymai. „Aš daugiau pasitikiu mirusiais negu gyvenančiais, (nes) mūsų laikų rašytojai gali būti suskirstyti į dvi grupes: draugai ir priešai“ (W. Hazlitt). Klasikai buvo, yra ir bus žmonių mokytojai bei patarėjais. Į juos, kaip į pirminius šaltinius, dažnai kreipiasi ir naujoviškų laikų skaitytojas, nes „klasikas reiškia Visuotinumą ir Nekintamumą“ sako Sir Arthur Quiller-Couch.

Būtų klaidinga galvoti, kad klasikai arba Didžiosios Knygos priklauso išimtinai praeities laikams. Jie buvo visais laikais, jų yra ir mūsų naujoviškais laikais. Tik tas skirtumas, kad niekad anksčiau nebuvo tiek šlamšto, kuris savo gausumu, prieinamumu, na, ir patrauklumu slopina visus gerus, kilnius daigus, kaip tai yra dabar. Be to, niekad anksčiau nebuvo tiek galimybių, kaip kad yra dabar, užrėkti arba visai nutylėti viską, kas tik yra geresnio.

Apie didžiąsias knygas žinių bei įvertinimų kiekvienas be sunkumų ras visur: vadovėliuose, bendrose enciklopedijose, rimtesnėse knygų apžvalgose ir kitur, nes šioje srityje retai gali pasitaikyti nuomonių skirtumas: klasikais tokiais pripažįstami visuotiniai. Tačiau tam tikrais atvejais apdairumas ir atsargumas bus vietoje. Taip, pav., kalbant apie klasikų arba didžiąsias knygas pravartu žinoti apie tam tikrą intelektualinį judėjimą pastaraisiais dešimtmečiais, plintantį šiame krašte, vad. Great Books Foundation arba Great Books Discussion Readings. Toji srovė siūlo savo skaitytojams sąrašą virš šimto vadinamų didžiųjų rašytojų. Jų dauguma nekelia abejonių, bet dėl kaikurių „didumo“ ar „genialumo“ galima būti ir kitos net priešingos nuomonės. Tas ypač tinka 17-to, 18-to, 19-to ir 20-to amžių „didiesiems“. Atsimintina taip pat, kad tame sąrašė yra knygos, kurioms skaityti reikia gauti atskirą bažnytinės vyresnybės leidimą.

Šiaip gi, kritiškas skaitytojas, reikalą ištyręs, pats nuskiria kontroversinį autorių į „didžiuosius“ ar palieka jį mirtingųjų tarpe.

VISOS KITOS KNYGOS

Turima galvoje knygas, pasirodžiusias netolimoje praeityje ir tepasirodžiusias mūsų laikais.

Čia iš karto susiduriama su sunkumais. Mūsų laikais yra daug leidinių, kurie žymi, vertina ir skelbia visas naujas knygas. Didelis atsargumas, net skepticizmas čia yra būtini. Šiandien tik retas laikraštis ar žurnalas neskiria savo skiltyse vietos naujoms knygoms apžvelgti. Kadangi laikraščiai, žurnalai paprastai turi savo kryptį, nusistatymą, tikslą (nevisuomet paprastai akiai pastebimą, sugaudomą), reikia todėl atsargiai ir kritiškai priimt jų siūlomus ir vertinamus spaudinius. Yra net patariama iš pradžių nepasitikinčiai imti tuos vertinimus, ypač perdėtus liaupsinimus. Šiame krašte yra keli didieji dienraščiai, leidžiantys specialius savaitinius priedus, skirtus vien knygų apžvalgai. Autorius ar knyga, paminėti tokioje apžvalgoje, yra lyg pripažįstami neeiliniais. Deja, kaip dažnai vadinamos best-sellerių lentelėse matome menkos vertės ir net pornografinių rašinių, kuriuos įvairūs kritikai pateisina ir garbina jų tariamais literatūriniais bei meniniais privalumais. Geriausias, tačiau, jų tikros vertės matas yra tų spausdinių nepaprastai trumpas amžius ir greitas, be

pėdsako iš atminties išnykimas. Daug kas bus pastebėjęs, kad knygos, nušviečiančios komunizmo grėsmę, nevisada susilaukia palankaus atsiliepimo; jos nutylimos. Todėl patariama kritiškai ir atsargiai žiūrėti į recenzijas, talpinamas tose knygų apžvalgose. Ne be pagrindo žymus amerikiečių rašytojas-poetas ir visuomenininkas Ralph Waldo Emersonas pataria neskaityti jokios knygos, jei ji nėra bent vieno metų senumo. Bet jis gyveno ir rašė 19-me amžiuje, kada knygos ir jų vertė buvo lengviau susekama ir sąžiningiau nustatoma. Mūsų laikais jo nustatytą knygų bandymo laiką tiktų prailginti bent trigubai. „Kas liečia mokslą, skaitykime paskiausius spausdinius, kas liečia literatūrą — seniausius. Klasikinė literatūra yra visais laikais naujoviška“ (E. B. Lytton). Bendrai, klaida būtų iš karto, be atodairos, mestis ant naujovių, nors ir kaip dėl jų būtų triukšmauta; geriau palaukti iki paašikės ir nusistovės jų tikroji vertė.

Leidinių, kurie daro reguliarias knygų apžvalgas, yra įvairių ir jų tiek daug, kad ir čia galima paklysti. Be to, apžvalgų, kaip ir pačių knygų, gali būti šališkų ir tendencingų.

Geromis, patikimomis apžvalgomis laikytinos:

1. Apžvalgos specialiuose, periodiniuose žurnaluose. Tai tie šaltiniai, kuriais vadovaujasi viešosios, specialios, organizacijų, tikiybinių bendruomenių bibliotekos ir, kurie leidžiami nekomercinių, profesinių institucijų.

Apžvalgos leidžiamos ALA (American Library Association):

— TheBooklist: A Guide to Current Books.

— ALA Catalog 1926-1941 su keliais atskirais papildymais. Apžvelgia seniau išleistas knygas, skirtas vaikams, jaunumenei, bibliotekoms.

— Shaw, Charles Bunzen. A List of Books for College Libraries; approximately 14.000 titles selected on the recommendation of 200 college teachers, librarians and other advisers. To paties autoriaus dar

— A list of books for college libraries 1931 - 1938 su vėlesniais papildymais.

— Books for Catholic colleges 1948 ir papildymai.

Apžvalgos, leidžiamos žinomos, autoritetingos bendrovės H. W. Wilson:

— The Book Review Digest

Kiekvienais metais parenkama ir įvertinama apie 5.000 naujų knygų iš įvairių sričių. Nurodoma, kurioje periodinėje spaudoje kas, kieno, kada recenzijos parašytos.

— Standard Catalog for High School Libraries.

— Kitokios apžvalgos, sąrašai vos ne kiekvienai atskirai mokslo, literatūros, visuomenės gyvenimo sričiai.

Visos tos apžvalgos daromos savo srities specialistų, tačiau tas neturėtų reikšti, kad kritiškas skaitytojas priimtų pateikiamas recenzijas visu šimtu nuošimčių be jokių savų rezervų.

2. Greta tų bendrų, populiarių ir palyginamai nešališkų apžvalgų yra kitas svarbus, manau, nepalyginamai svarbesnis ir tikresnis už pirmąjį matas, padedąs nustatyti tikrąją knygos vertę. Tas matas yra veiksmingas ir objektivus visur ir visada, bet ypač šiame krašte ir šiais laikais. Tai katalikiška periodinė spauda. Katalikiški bei tautinių mažumų laikraščiai ir žurnalai yra neabejotinai teigiami ir šviesi išimtis kitų gausių leidinių tarpe, kurie užsiima knygos skatytajam pristatymu, recenzavimu ir brukimu. Galima drąsiai teigti, kad tik katalikiškoje ir nekomunistinėje ir neružavoje mažumų (taigi ir mūsų lietuvių) periodinėje spaudoje kiekvienas, savęs lavinimo siekiąs, skaitytojas gali rasti tikrą nešališką įvertinimą leidinių, pasirodančių knygų pasaulyje ir būti tikras, kad šlamštas nebus vyniojamas į vatą, bet susilauks tinkamo žodžio, nežiūrint, kad čia pat aplinkui tūžtų priešingų balsų audra. Tuo būdu, kiek tai liečia naujai pasirodancias knygas, katalikiškoji ir lietuviškoji spauda yra tas atramos ir užsikabinimo taškas, tas kelrodis, kuris rimtą skaitytoją

IŠGANYMAS

Mano širdin įsmigo pikto žodžio durklas, ir aš iš skausmo apmiriau: štai — mano draugas užsidedė pykčiu prieš mane ir linki man bedugnės! Mano tautietis, mano bendras išeivijoje, skaisčiai pamiltas kaip brolis...

— Jei yra sakoma, kad žmonės atvejais išsielvarto numiršta, aš tuo tikiu! — Štai mano širdgėla, kaip nesulaikoma laukų ugnis, pagavo mane visą: ką tik darau — man virpa rankos, kur tik žongiu — pėdos nejaučia žemės. Švini nės mintys prikla mane prie vietos, vos atsiplėšiu... Tačiau aš nesipriešinu, nekeikiu ir nedjuoju, nes savo skausmą nešu kaip vėliavą, teisingo mūšio įkaršty. Man yra būtina laimėti! Nors mano lūpos tyli, ir žvilgsnis paviliotas tolių, tačiau širdyje kilusi audra ir neapsakomai galingas gailestis užspaudžia gerklę: taip papras-ta, taip pigu, žema; taip graudu, gaila, taip nedėkinga!..

— O Kristau, kaip Tu jauteisi, kai buvai išduotas? — Esu eilinis nuodėmingas Tavo tarnas, tačiau dėkoju Tau, šviesusis mano Kelrodi, kad leidai man per draugą išgyventi, kaip lengva nuo tiesos nukrypti, kaip neskoningai sa'di dirbtina didybė, kaip žema žvelgti iš įtartinos aukštybės...

— Tu, mano drauge, esi tik silpnas kirminas, kuris išdrįs...

— Dėl Dievo meilės! — šaukiu aš sau minčių platybė. — Tiek kartų save nugalėjus, ši bandymo akimirksnį neverta atsimesti nuo savo ankstesniųjų pergalių ir keršto dvasioj atsi-lygint draugui tuo pačiu: Viešpats teteisia ir tikrai Jis temoka, nes Jis vienintelis pažįsta tie-są tobulai... — Dėl Dievo meilės — NE!

Dėl Dievo meilės prasiveria man lūpos mal-dai. Per ją atoslūgis mane užklumpa..., ramybė, kaip gaivinanti rasa, lašeliais atriada į sielą...

* * *

“Mano Viešpatie! Koksai besaikis Tu esi gerumas!.. Štai leidai įsitikinti, kad tikrai Dievo meilėje žmogus kiekvienas tampa artimu, o Dievo baimėje — tikrai daug teieško.

Pasigailėk, Kūrėjau, Tu dievobaimingo žmo-gaus, nes jis nesugeba bijoti Tavęs ligi galo; pu-siaukelyje taip dažnai pasimeta...

Įskelki, tad, jame tikrosios meilės kibirkštė-lę, iš kurios šokusi liepsna paverstų nuodėgulių baimę. — — — Nes baimingai Tave mylėti, Kristau, tai nepažint Tavęs!”

sėkmingai ves per popierinę jūrą. “Taip mes nebebūsime siūbuojami ir kiekvieno mokslo vėjo nešiojami kūdik'ai žmonių nedorybe, suvedžiojančiu paklydimo vyliumi” sako Šv. Apaštalas Povilas (Efez. 4, 14).

Rekomenduotini taip pat šie, specialiai knygų apžval-goms skirti leidiniai:

— Guide to Catholic Literature

Tai savo rūšies katalikiškas Book Review Digest. Eina nuo 1888 m. Žymi ir vertina įvairių sričių visas knygas ir net brošiūras, pasirodžiusias visomis svarbiau-siomis kalbomis įvairiose šalyse, parašytas katalikų auto-rių arba ir nekatalikų, bet turinčias “particular Catholic interest”.

— Best Sellers

Žurnalas skirtas bėgamų metų svarbesnėms knygoms ir jų aptarimui. Eina du kartu per mėnesį. Leidžia Scranton University.

— The Critic: A Catholic Review of Books and Arts. Eina šešius kartus per metus. Leidžiamas Thomas More Association Čikagoje.

— Catholic Book Reporter: News, views and reviews of all books of catholic interest. Išeina kas antrą mė-nesį.

Be tų, yra daug bendro pobūdžio katalikiškų žurnalų bei laikraščių, kurie skiria savo skiltyse vietos knygoms aptarti.

3. Yra dar vienas, bene pats svarbiausias matas, ku-riuo skaitytojas gali sėkmingai vadovautis, knygas pasi-rinkdamas, apie jas žinias rinkdamas. Tas matas yra pats skaitytojas. Toks skaitytojas reikalingas žinoti tik tuos tris dalykus, būtent: 1. Yra gerų, bet daug daugiau yra blogų knygų. 2. Kokių knygų ir kuriam tikslui jis jų nori. 3. Patarimus ir knygų apibūdinimus jis gali rasti aukščiau-nurodytose apžvalgose ir katalikiškoje ir savo lietuviškoje periodinėje spaudoje. Viską tą žinodamas skaitytojas pats laikui bėgant, išsidirbs knygos vertės jausmą, geros kny-gos uoslę ir pats teisingai spręs kiekvieną atskirą atvėjį.

Suprantama, visų minėtų šiame skyriuje šaltinių vie-nas žmogus negalės nei įsigyti nei jų prenumeruoti. Tam jis neturės nei lėšų nei vietos, pagaliau, tam nėra nė reikalo. Didesnę dalį visų reikalingų apžvalgų jis visada ras savo artimiausioje viešojoje bibliotekoje, katalikiš-kas gi apžvalgas — visose katalikiškose kolegijose, uni-versiteto ar kurios bendruomenės bibliotekoje.

IŠ

PLATAUS

PASAULIO

BROCKTON

Vytauto Endziulaičio moksleivių kuopos susirinkimas įvyko spalio 20 pas naują globėją — Aureliją Kucinaitę.

Susirinkimą malda atidarė kun. M. Vembrė. Savo trumpoj kalboj jis pabrėžė, kad lietuviais mes esame ir išliksime, jei mylėsime jos kalbą ir žinosim jos istoriją, geografiją ir papročius.

Ponia A. Sužiedelienė ragino susirinkimuose didinti lietuvių kalbos žodyną. Ji pravedė pavyzdinį "Kalbos kampfą".

Toliau sekė einamųjų reikalų diskusijos ir naujos valdybos rinkimai. Į naują valdybą išrinkti: pirminkas — Romas Baužys, į sekr. ir kas. — Rymantė Bielkevičiūtė, išdininkas — Algimantas Senuta.

Susirinkimai įvyks kas antrą sekundę 10 val. iš ryto. R. B.

CHICAGO

KRISTUI VALDOVUI

Chicagos moksleiviai, studentai ir sendraugiai ateitininkai spalio 27 d. įspūdingai atšventė Kristaus-Valdovo šventę dialoginėmis mišiomis. Pamaldos buvo Jaunimo Centro didžiojoje salėje, neįprastose sąlygose. Vidury

salės kabojo nuo lubų nuleistas didelis kryžius. Po juo įrengtas altorius. Dalyviai susėdo aplink altorių. Celebrantas (kun. J. Kubilius, SJ) prie altoriaus apsirengė liturginiais drabužiais ir atnašavo mišias. Kiekvieną malda, kurią jis kalbėjo, kitas kunigas (K. Trimakas, SJ) skaitė lietuviškai, o dalyviai lietuviškai atsakinėjo.

Besiryzta eiti šv. Komunijos, įeidami į salę, įdėjo į kieliką komunikantą. Du kieliku kunigas G. Kijauskas, SJ, aukojimo metu atnešė celebrantui. Po konsekracijos gausus būrysėjo prie šv. Komunijos.

Kun. K. Trimakas pasakė pamokslą, primindamas, kad panašios pamaldos turėjo būti pirmaisiais amžiais. Šios pamaldos suorganizuotos einant Vatikano susirinkimo dvasia.

Kad dalyviai pasijustų vieni kitiem visiškai artimi — broliai, buvo su-ruošti užkandžiai — agapė.

Apie 500 asmenų niekadoms šių pamaldų neužmirš, nes tai įvyko pirmą sykį gyvenime.

SENDRAUGIAI

Penktadienį, spalio 25 d. Chicagos sendraugių susirinkimas sutraukė daug žmonių, nes buvo paskelbta, kad ekskursavę po Europą papasakos savo įspūdžius.

Pranešėjas buvo pakviesti penki asmenys: J. Baužys, kun. V. Rimše-

lis, mokyt. D. Kriaučeliūnaitė, Z. Umbražiūnas ir kun. dr. A. Baltinis.

Pradėjo J. Baužys savo įspūdžius iš Vokietijos, pabrėždamas, kad Vokietija atsistatė, bet senojo stiliaus namais. Bavariai tebearia jaučiais, tik pakelėse Shell stotys ir reklamos "Drink Coca Cola". Kun. V. Rimšelis pasakojo apie arabus ir žydus, kur susiduria dvi kultūros. Jordanijoj žmonės mažai tesiprausia. Vyrai mažiau tedirba, bet dirba moterys ir vaikai. Arabai žydų labai nekenčia. Didžiausią įspūdį padarė Jeruzalė. Kaip charakteringą dalyką pasakė, kad Jeruzalėje krikščioniškos kultūros beveik nesą nė lašo. Pas žydus aukšta kultūra. Jų baisus keiksmažodis "arabas", o dar didesnis — "Hitler".

Mokyt. Kriaučeliūnaitė papasakojo apie Ispaniją, kuri yra tarp dviejų pasaulių (Europos ir Afrikos) ir dviejų kultūrų (vakarų Europos ir arabų). Jos įvairi istorija, įvairi ir kultūra. Kultūrai pavaizduoti, parodė paveiksų.

Z. Umbražiūnas pavadžiojo mus po apmirusį Berlyną ir po Prancūziją. Paryžius labai išgražėjęs, plau-nami namai. Sunku esą ir atpažinti.

Kun. dr. A. Baltinis apibendrino pasakotojų pareikštus įspūdžius: Europa yra pasaulio kultūros centras, Europos galybė — jos senumas. Papasakojo apie Europos lietuvių pažymėdamas, kad jie lietuviybės atžvilgiu stovi pirmoje vietoje.

UŽDAROS REKOLEKCIJOS

Chicagos sendraugių skyriaus moterų organizuotos uždaros rekolekcijos įvyko lapkričio 8-10 d. "Cenacle" vienuolyno patalpose, 116 Longwood drive.

Rekolekcijas vedė kun. Br. Markaitis, SJ. Dalyvavo 39 moterys. Šios rekolekcijos yra antros iš eilės Chicagoje. Kitais metais tokioms rekolekcijoms rezervuota lapkričio mėn. pradžia.

Šias ir pernykštes rekolekcijas organizavo: D. Augienė, E. Daugirdienė, F. Manelienė, A. Prapuolienytė, St. Tumosienė ir J. Meškauskienė.

NAUJA ŠATRIJOS VALDYBA

Naują stud. Korp! Šatrijos valdybą sudaro: Vida Bičiūnaitė ir Veronika Tijunelytė. Valdybos adresas: V. Tijunelytė, 5700 S. Elizabeth St., Chicago, Ill. 60636.

STUDENTAI

Sekmadienį, lapkričio 3 d. įvyko mėnesinis Chicagos draugovės susirinkimas. Po mišų skaniai pasistiprinę traukėm į ratelį padainuoti. Ilgai ir energingai dainavom. Nuotaika buvo studentiška entuziastiška. Palavinę savo klausas, pasigėrėję savo balsais ir palengvinę savo širdis, pradėjom susirinkimą. Kol Jonas Meškauskas pirmininkavo; Virginija Vaičiūtė sekretoriavo. Pirmasis punktas paskaita: "Bažnyčios suvažiavimas" tėvo Trimako ir dr. A. Liulevičiaus. Paskaita buvo mums labai naudinga, įtikinanti ir įdomi dėl to, kad abu paskaitininkai nesiribojo istorine apžvalga bei bendru apibūdinimu, bet iš karto pradėjo nagrinėti pačius esminius ir mums aktualius klausimus. Kas yra Bažnyčios suvažiavimas? Koks jo tikslas? Ką jis iki šiol yra nuveikęs? Ko galim laukti iš jo ateityje?

Taip tėvas Trimakas, taip ir dr. Liulevičius tą suvažiavimą mums bandė padaryti ralesnį, tiesiog atkurti prieš akis anekdotais išryškindami popiežiaus Jono labai žmoniškas, artimo meilės kupinus bruožus ir įvairias savotiškas kardinolų ypatybes. Paskaitos turinys buvo turtingas. Apėmė Bažnyčios suvažiavimo reikšmę, istorinius bruožus, tikslus, Romos kurijos nusistatymą, patį suvažiavimo atidarymą, sesijų metodus ir svarstytas temas. Padarytos išvados visiems svarbios ir vertos dėmesio. Tėvas Trimakas nurodė, kad Bažnyčios suvažiavimas veda Bažnyčią gilyn ir

platyn. Pirmą gilyn, kadangi grįžtame prie šaltinių, prie pačios esmės, prie Kristaus. Viduramžiuose prisidėję papročiai pamažu atmetami tu pagrindinių šaltinių svarbos išryškėjimui. Antra — platyn, kadangi dėmesys vėl atkreiptas į krikščioniškos visuomenės vaidmenį Bažnyčioje. Bažnyčios durys taip pat plačiai atskleistos protestantijai. Dr. Liulevičius taip pat baigė praktiškai, visus uždegdamas savo raginimu: "Ir mes išsiilgę pavasario, tik jis neateis besvajojant. Šiomis dienomis garbė būti kataliku. Būkime tos garbės verti!"

Po paskaitos Algis Lukas pranešė apie Naujųjų Metų sutikimą ir nurodė, kas kuo turės pasirūpinti. Būtent: Janina Radvilaitė — programos paruošimu, Vida Bičiūnaitė ir Aristas Bičiūnas — dekoracijų su tvarkymu ir Nijolė Beleškaitė — orkestro parūpinimu. Paskiau Janina Konaukaitė perskaitė laišką, kuriame yra prašoma, kad mūsų studentai prisidėtų prie lietuvių paviljono įrengimo parodoje "Folks Fair", kuri įvyko lapkričio 16-17 d.d.

Pranešus apie kitą susirinkimą, tėvas Trimakas paaiškino apie tame susirinkime pramatytą nagrinėti Phillips Jacob knygą "The Changing Values in College".

Einamieji reikalai neilgai užtruko ir tada buvo meninė dalis. Vadovaujant Aldonai Zailskaitėi, Laima Bačinskaitė ir Teresė Pautienūtė visus prajuokdino savo interpretacija — Jono Aisčio eilėraščiu "Karaliaus šuo". Susirinkimas pradėtas juokais ir dainomis, taip pat ir baigėsi.

LIPNIŪNIEČIAI

Sekmadienį, spalio 20 d., po 10 val. pamaldų įvyko Kun. Alf. Lipniūno moksleivių at-kų kuopos susirinkimas.

Kun. Raibužis pradėjo susirinkimą malda. Pirmininkas pakvietė prie prezidiumo stalo Remigijų Bičiūną pirmininkauti ir Jūratę Barzdukaitę sekretoriauti. Regina Bakaitytė perskaitė praeito susirinkimo protokolą.

Po naujų narių pristatymo buvo skaitytas referatas "Tense generation", kurį skaitė kuopos narės — Liucija Buivydaite ir Kristina Grabauskaitė. Per šį referatą buvo išreikšta tėvų ir jaunimo santykiai.

Kun. Raibužis pasakė, kad buvo labai patenkintas šokiais "Paskutiniu lapu", kurie, jam atrodė, buvo vieni iš įspūdingiausių kuopos šokių.

Jūratė Barzdukaitė pranešė apie mergaičių būrelį susirinkimą, kuris įvyks vienos mergaitės namuose. Ji padėkojo visiems, kurie pagelbėjo per šokius, ypač mergaitėms, kurios rūpinosi dekoracijomis ir vaišėmis.

Romas Sakadolskis pranešė vietoje Antano Raucha apie nario mokesčių.

Per šį susirinkimą išrinkti atstovai į MAS suvažiavimą, kurį įvyks Padėkos savaitgalį.

Susirinkimas baigėsi Ateitininkų himnu.

Zita Stirbytė

MARIJOS KUOPA

MAS Marijos kuopa (Chicagoje) paskutiniame susirinkime išsirinko naują valdybą, kurią sudaro: Mirga Pakalniškytė — pirmininkė, Irena Glambaitė — vicepirmininkė, Irena Mitkutė — sekretorė, Dalia Miliauskaitė — išdininkė, Vytautas Lazauskas — socialinių reikalų vedėjas ir Milda Pakalniškytė — korespondentė.

DIELINKAIČIO KUOPA

Marquette Parko Pr. Dielinkaičio moks. at-kų kuopa lapkričio 3 d. vakare suruošė parapijos salėje mirusiųjų pagerbimą. Salės scenoje buvo partizanų kapas, prie kurio trumpą ir turiningą programėlę atliko patys kuopos nariai: Alenkas Liucijus paskaitė referatą apie partizanus, o Jūratė Jasaitytė apie lietuvių tautos mirusiųjų didvyrius. Mergaičių raitelis ir berniukų būrelis išpildė deklamacijas, skirtas žuvusiems partizanams. Įspūdingai padeklamavo Algis Lieponis, fleita grojant Jonui Lieponiui. Po trumpos programos prie partizano kapo salėje, žvakių eisenoje visa kuopa ir gausus būrys dalyvių nužygiavo į bažnyčią ir žvakutėmis papuošė bažnyčios altorių. Dvasios vadas kan. Zakarauskas pritaikytomis vėlinių mintimis užbaigė minėjimą.

VYRAI DIRBA

Lapkričio 1 d. buvo iškyla į kiną. Kuopos berniukai matė filmą "Lord of the Flies" ir po to diskutavo apie ją Charmette restorane pasigurkšnodami kava.

Lapkričio 8 d. kuopos susirinkimas p. Dirčio salėje. Nariai susipažino su nauju kuopos berniukų globėju dr. Liulevičiumi. Dvasios vadas kan. Juknevičius papasakojo apie kuopos planus. Po to buvo meninė programa: kvartetas, Irenos Glambaitės deklamacijos ir Pakalniškytės smuikavimas. Po programos buvo vaišės ir šokiai.

Lapkričio 9 d. dešimts berniukų, susigrūdę į dr. Liulevičiaus autobusą nuvažiavo į Chicagos amfiteatrą pamatyti Maskvos cirko. Cirkas buvo įspūdingas ir juokingas. Berniukai yra patenkinti.

Aleksas ir Milda

MARIJOS KUOPA

Marijos kuopos berniukų būrelio steigiamasis susirinkimas įvyko lapkričio 15 d. p. Pakalniškių bute. Buvo aptarta artimos ateities veikla. Gruodžio 7 d. bus susirinkimas, kuriame bus kalbama apie lėktuvus ir aerodromus. Sudarytos komisijos: išskylių — Vincas Matulevičius ir Arvydas Valenta, programų — Aleksas Pakalniškis, sporto — Jonas Ilekis ir Raimundas Karalius.

CLEVELAND

Clevelando studentai ateitininkai išsirinko energingą naują valdybą, kurį sudaro: Vidmantas Prackis — pirmininkas, Virgilijus Kasperavičius — vicepirmininkas, Nijolė Sabataitytė — sekretorė, Eduardas Brazauskas — židininkas ir Nijolė Giedrytė — socialinių reikalų vedėja.

Naujoji valdyba pradėjo veiklą spalio 2 d. susirinkimu, kuriame V. Kasperavičius pristatė d'iskusijoms temą "Psichologija ir laisvoji valia". Ši studentams aktuali tema buvo gyvai diskutuojama.

Gruodžio mėnesį bus ruošama studentų ateitininkų susikaupimo diena. Taip pat draugovė aktyviai prisidės prie "Ateities" klubo rengiamo vakaro. Draugovė pasižadėjo finansiskai paremti "Lituanus" žurnalą ir Clevelande steigiamą studentų kavinę.

DETROITAS

Pirmas šių mokslo metų susirinkimas įvyko spalio 13 d. pas kolegę Dalią Briedytę, kuriame atsilankė gausus draugovės narų būrys.

Susirinkimą atidarė malda draugovės pirmininkas Petras Ruseckas. Po dienotvarkės paskelbimo buvo revizijos komisijos pranešimas, kurį perskaitė Juozas Mikala. Patikrinus praeitais metais vestas knygas, viskas buvo rasta tvarkoje.

Sekantis dienotvarkės punktas buvo informalus pasidalinimas įspūdziais iš SAS vasaros stovyklos. Stovyklos dalyviai entuziastiškai papasakojo apie stovyklos valdybą, paskaitas, sporto rungtynes, vakarines programas, ir gražią Lake Ariel stovyklavietę. Taip pat Narimantas Udris pranešė apie SAS suvažiavimą, įvykusį šios stovyklos metu.

Algis Bublys, praeitų metų valdybos pirmininkas, perskaitė savo kadencijos metų veiklos pranešimą. Praeitieji metai tikrai buvo gausūs

turingais susirinkimais bei organizuotomis studentiškomis pramogomis.

Apie Nepaprastąją konferenciją, įvykusią pereiną pavasarį New Yorke, truputį papasakojo Algis Gladkauskas.

Viktorija Čiunkaitė pateikė naujosios valdybos ateities planus bei užsimojimus. Vienas iš šių metų naujos valdybos tikslų yra kiek galima daugiau praplėsti draugovės narių skaičių ir tinkamai paruošti kandidatus įžodžio davimui. Taip pat šios programos dalyje buvo diskutuojami sekantys punktai:

1. draugovės narių įsigijamas SAS juostelių,
2. L.S.S. suvažiavimas New Yorke,
3. ideologinių kursų išlaidų padengimas,
4. sumanymai kaip greičiau surinkti nario mokesį. Dėl šio reikalo buvo pateikta daug įdomių idėjų, kurių galutinis įgyvendinimas ir apsvaistymas buvo pavestas valdybos atsakomybėn.

Susirinkimas uždarytas malda.

Po oficialiosios susirinkimo dalies buvo vaišės ir draugiški pasikalbėjimai bei šokiai.

S.

MELBOURNE

KRISTAUS KARALIAUS ŠVENTĖ AUSTRALIJOJE

Kristaus Karaliaus šventei Melbourn pasitaikė puikus pavasario oras, tad ir iškilmingame šios šventės minėjime dalyvavo daug tautiečių ir svečių iš tolimesnių vietų. Iškilmingų pamaldų metu prie altoriaus stovėjo garbės sargyboje ateitininkų, katalikų moterų dr. jos, skautų ir svečių iš Geelongo vėliavos.

Iškilmingą minėjimą prie bažnyčios esančioje didžiojoje salėje suviesė ateitininkai, kuriame dalyvavo apie 450 žmonių. Buvo gražus ir scenos papuošimas, kur specialiai dailininkės Gražinos Firinauskienės buvo naujai nupieštas Kristaus Karaliaus paveikslas, šalia labai gražus reljefinis moksleivių ateitininkų ženklas ir Vyčio kryžius.

Sugedojus Marija, Marija giesmę, buvo sudarytas garbės prezidiumas iš dvasios vadovų ir parapijos katalikų organizacijų pirmininkų. Kristaus Karaliaus šventei paskaitą skaitė sendraugis Juozas Petraitis. Po paskaitos, įnešus ateitininkų vėliavą, moksleivių ateitininkų įžodį davė 38. Štai jė: Gedminas Statkus — pirmininkas. Sigutė Petraitytė — vicepirmininkė, Aldas Žiogas — sekretorius ir vėliavnešys, Regina Bukauskaitė, Robertas Bukauskas, Re-

gina Čižauskaitė, Jonas Dudėnas, Jūlytė Firinauskaitė, Vida Gaigalaitė, Danguolė Juškaitė, Audronė Junokaitė, Marytė Jankevičiūtė, Birutė Mulkaitė, Kristina Marganavičiūtė, Jonas Petraitis, Dalia Statkutė, Vitas Stanaitis, Nijolė Stanaitytė, Gajus Skimbirauskas, Donatas Šeštokas, Au relija Šilvaitė, Aloyzas Šilva, Zita Petkevičiūtė, Janytė Užėinytė, Rasa Vaitiekūnaitė, Vilutis Ričardas, Rūta Žiogaitė, Laimutė Pikelytė ir Bronė Pikelytė. Jaunesniųjų įžodį davė: Firinauskaitė Marytė, Juškaitė Aldona, Juška Vytautas, Juškaitė Ramutė, Gaigalaitė Rūta ir Stanaitytė Vaidelutė.

Studentų įžodį davė: Aldona Butkutė, Antanas Fišeris, Liucija Naujokaitytė, Stefa Simutyte, Ramutė Šeštokaite ir Rimvydas Švambarys.

Jiems visiems buvo uždėtos perpeti juostelės ir prisegti ženkleliai. Sugiedotas ateitininkų himnas.

Meninę dalį pravedė Dalia Statkutė. Pradžioje deklamavo stud. Ramutė Šeštokaite Bernardo Brazdžio nio "Kristaus paieškojimą". Mokytoja Bronė Bertasiūtė solo dainavo Maironio "Pavasario dainą", akompanuojant stud. Rūtai Švamabarytei. Parapijos tautinių šokių grupės, kurioms vadovauja - moko ateitininkų globėja Halina Statkuvienė, pasirodė su naujais šokiais. o nepaprastai gyvai buvo išpildytas tautinių šokių sukūrys, įsijungiant visoms grupėms. Akordonu taut. šokiams grojo stud. Antanas Fišeris.

Su daina pasirodė svečiai: Gee'ongo Jaunimo choras ir Melbourno Jaunimo choras, padainavę atskirai po pora dainų, o kitas dvi — bendrai. Minėjimas baigtas tautos himnu.

Įžodį davusį ateitininkiskąjį jaunimą raštu sveikino Federacijos vadas dr. G'rnus, Australijos ateitininkų centro valdyba, Didžiosios Britanijos ateitininkų draugovė ir visa eilė katalikų organizacijų.

Koresp.

NEW YORK

MOKSLEIVIAI

Moksleivių atkų Marijos Pečkauskaitės kuopos susirinkimas įvyko rugsėjo 29 d. Aprėškimo parapijos salėje. Susirinkimą pradėjome malda. Jam pirmininkauti buvo pakviestas Visvaldas Gerdvilis, sekretoriauti — Laima Minkūnaitė. V. Gerdvilis tarė žodį apie praeitų metų veiklą. L. Minkūnaitė perskaitė protokolus. Vytis Rėdzivanas, visų išėjusių į SAS eiles, vardu atsisveikino su moksleiviais atkais ir palinkėjo jiems daug sėkmės jų veikloje.

P. Navickienė — jaunučių vadovė, pranešė apie jaunučių veiklą. Jie turi daug gražaus prieauglio. Po to Karilė Baltrušaitė pranešė apie jaunesniųjų moksleivių veiklą. Jie turėjo 4 susirinkimus ir dalyvavo programose ir pusryčiuose.

Per šį susirinkimą buvo išrinkta nauja valdyba 1963-64 metams. Naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis:

Balsys Algimantas — pirmininkas, Vainius Petras — vicepirmininkas, Sandanavičiūtė Marytė — išdininkė, Barauskaitė Birutė — sekretorė.

Pirmininkas A. Balsys spalio 12 d. sušaukė pirmą valdybos posėdį, kur pateikė darbų planą 1963-64 m. metams, o spalio 19 d. sušaukė MAS Marijos Pečkauskaitės kuopos susirinkimą. Susirinkime dvasios vadas kun. J. Pakalniškis tarė žodį, paaiškindamas, kas yra tikėjimas ir ką jis mums duoda.

P. Navickienė kalbėjo apie Kristaus Karaliaus šventę ir kaip ją minėsime.

Vyr. MAS mergaičių vadovė Irena Sandanavičiūtė kalbėjo apie įvykstantį "Ateities" koncertą spalio 20 d. gražiamame Commodore viešbutyje ir visus vyr. moksleivius atkuso "apdalino..." pareigom. Lauktasis koncertas jau praėjo su dideliu pasisekimu, bet apie jį pasakys daugiau žinantieji.

B. Barauskaitė

NEW YORKO SAS DRAUGOVĖ

New Yorko draugovės trečiasis susirinkimas įvyko lapkričio 1 p. Lieugaudų namuose, Paterson, New Jersey. Šalia einamųjų reikalų, vyko simpoziumas: "Ar reikalingas Vaticano II suvažiavimas?" Diskusijas pravedė kolegos Milda Skučaitė, Laima Minkūnaitė ir Edmundas Adomaitis. Susirinkimui pirmininkavo Eugenijus Grėbliūnas. o sekretoriavo Marytė Ažuolaitytė. Prieš susirinkimą kandidatams vyko ideologinės pasakaitos: "Istorija ir vadai" — Algis Šaulys ir "Organizacija" — Rimas Gedeika.

Rudeninis Ateities koncertas New Yorke puikiai pasisekė. Programoje dalyvavo dramaturgė Brutė Pūkevičiūtė, pianistas Manigirdas Moteikaitis ir solistė Lilija Šukytė. Koncertas įvyko spalio 20 d.

Nastutė Umbrazaite. SAS atstovė Pax Romana egzilių komisioje, spalio 26-27 dienomis dalyvavo Pax Romana N.A.C. (North American Commission) posėdžiuose, kurie įvyko Ottawoje, Kanadoje. Buvo svarstyta Interfederal Assembly, kuris įvyks

1964 m. liepos 20-30 d.d., Georgetown universitete, Washington, D.C.

New Yorko draugovės ketvirtasis susirinkimas įvyko lapkričio 22 dieną Skeivių namuose, Richmond Hill, New York. Kun. dr. Norius, Saint John's universiteto profesorius kalbėjo apie fiziologinius aspektus krikščioniškoje moterystėje. Prieš susirinkimą vyko ideologinės pasiruošimas draugovės kandidatams. Antanas Vainius kalbėjo apie ateitininkų principus ir ideologiją.

Pax Romana seminaras, suruošas Egzių federacijos komisijos, įvyko spalio 19-20 dienomis New Yorke. Seminaro tema: "Krikščionybė praityje, dabartyje ir ateityje". Seminaras kalbėjo Fr. Bonaventura Buc OFM — "Rytų ir vakarų susikirtimas vidurinės Europos krikščionime", Dr. Karol Murin — "Žmonės kryžkelėje po komunizmo", Edward Kirchner — "Pax Romana dabar ir galimybės ateityje", Dr. Thomas Coffee — "Intelektualo vieta amerikiečių parapijoje", Karol Strmen — "Krikščionis humanistas dabartyje" ir Fr. Lawrence Nemer — "Misiijos praityje ir dabar — pasisekimai ir nepasisekimai". Taip pat trumpai kalbėjo kun. William Ferree MIC ir Pax Romana pirmininkas dr. Vytautas Vygantas. Seminaras dalyvavo New Yorko draugovė.

Pax Romana seminario metu New Yorko studentai ateitininkai užmezgė glaudesnius ryšius su latvių Dzin-tars ir kubiečių Union de Cubanos en el Exilio katalikų studentų organizacijomis.

Pax Romana generaliniu sekretoriumi 1963-64 metams išrinktas austras Alfred Stirnemann. Balsevo penkiasdešimt penkios Pax Romana IM CS priklausančios katalikų studentų organizacijos. Rinkimus pravedė SAS Užsienio Skvrius talkininkaujant New Yorko studentų ateitininkų draugovei. Rinkimų komisiją sudarė Algis Šaulys — pirmininkas, Vita Tal'at-Kelpšaitė, Antanas Vainius Jr., Rimas Gedeika ir Gediminas Nauokaitis. Balsų skaičiavimas įvyko spalio 9 dieną.

Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimo metu New Yorke, New Yorko studentų ateitininkų draugovė ruošia linksmavakarį, kuris įvyks ketvirtadienį, lapkričio 28 d. 830 val. vakare Atletų Klubo patalpose: 1332 Halsey Street, Brooklyn, New York. Šokiams gros Algio Štarolio orkestras.

OMAHA

Spalio 27, Kristaus Karaliaus šventėje, Omahos ateitininkų šventė prasidėjo šv. mišiomis ir pritaikytu kun. Tautkaus pamokslu. Visi moksleiviai bendrai priėmė Komuniją.

Šv. Antano parapijos salėje 4 v. p. p. susirinko moksleiviai, studentai ir sendraugai su šeimomis ir pažįstamais. Visa programa praėjo dalyviams sėdint prie p. Damienės skoningai padengtų stalų. Įžanginį žodį tarė sendraugių pirm. p. Kuncaitis, maloniai pasveikinęs visus susirinkusius ir pakvietęs paskaityti — kun. L. Musteikį, kuris kalbėjo apie Kristų Karalių ir mus, jo mylimus pavaldinius, buvo visų atidžiai išklausytas.

Po paskaitos programą vesti perėmė stud. Dalia Katiliūtė. Pirmoj daly moksleivių oktetas sudainavo 5 moksl. globėjos D. Katiliūtės pritaikytas ir paruoštas dainas. Visos buvo čia dar niekad negirdėtos. Jau po pirmos dainos ilgas ir nuosirdus plovimas parodė, kaip labai k'ausytojai įvertino ir pačių dainų grožį ir menšką išpildymą. D. Katiliūtė perskaitė ir MAS centro valdybos atsiųstą šventės progą pasveikinimo telegramą ir trumpai pakalbėjo apie moksl. kuopos pereinimą į veiklą. Išpūdingai, didelius ateitininkų žanklus ir apie jį besipinančiomis juodom tulpių papuoštoj scenoj pasirodė tautiniais kostiumais pasipuošusios moksleivės ir pašoko kepurinę, lenčiūgėlį. Gausiu plovimu baigėsi graži programa.

Po programos vaišinomės ponų atneštais skanumynais ir prisimindami savo jaunystę, k'ausėmės moksleivių ir studentų aidinių dainų.

Dalyvis

ATSAKYMAI Į RUGSEJO NUMERIO UŽDAVINIUS

1. ATSAKYMAS: Jono svarsčiai yra 1, 2, 4, 8 ir 16 svarų, o Vlodo svarsčiai yra 1, 3, 3 ir 27 svarų.

2. ATSAKYMAS: Ūkininkas Edvardas atsivedė vieną iš savo karvių. Dabar iš viso karvių buvo 18. Jis davė Tomui pusę jų, arba 9 karves. Mykolui jis davė trečdalį jų, arba 6 karves. Antanui davė vieną devintąją jų, arba 2 karves. Jo paties karvė atliko, ir jis ją pasiėmė atgal.

JAUNIMO ROBLEMOS

S

K. Grabauskaitė

Ū

K

Mes esame jauni. Gyvename dideliame mieste. Čia yra daug kas veikti ir daug ko pamatyti, bet mes tik einame į mokyklą. O kas būna, kai turime laisvo laiko ir į pamokas nebegalime žiūrėti? Kas būna, kai knygos nusibosta, kai jau tingime mokytis? Einame pas draugus. Tenai niekas mūsų nebara, niekas neįsakinėja dirbti ir dirbti. Bet mūsų draugams ne taip jau lengva. Nors ir mes pas juos, bet jie vistiek yra namie. Juos vistiek bara, jie nėra visiškai laisvi. Kur tada eiti? Mūsų tarpe tos problemos beveik nėra. Mums yra Jaunimo Centras. Mes priklausome organizacijoms, galime būti aktyvūs prasminguose dalykuose. Mums beveik nelieka laisvo laiko, nes šeštadieniai ir sekmadieniai beveik visada užmti.

U

Tačiau yra tokio jaunimo, kuris neturi nei ko veikti, nei kur eiti, bet nenori ir namie būt. Mes daug tokių pažįstame. Kai jie mums pasakoja savo nuotykius, mes manome, kad jų darbai yra tokie baisūs. Mes kartu su jais juokiamės, kai jie giriasi savo išgalvotais darbais. Dažnai net ir savo draugams pasakojame, ir jie nieko blogo tuose nuotykiuose nemato, ypač kai būna kas nors juokinga.

R

Bet kodėl kai jaunuolis "pasiskolina kieno nors automobilį truputį pasivažinėti", spaudoje rašo, kad dar vienas septyniolikmetis pavogė mašiną? Kodėl, kai jisai iš piktumo sugadina kokį nors daiktą, jis nepagalvoja, kad už šį daiktą turėjo kas nors sunkiai savo uždirbtus pinigus mokėti? Kodėl suaugusieji taip vaidijasi, taip pykstasi dėl viso to? Kodėl? — Todėl, kad mes nepagalvojame: "Ar verta šitaip daryti, ar ne? Ar aš neužgausiu ko nors? Iš viso, ką gi aš pats iš to laimėsiu?"

Y

S

"SUKURYS"

REDAKCIJA:

Vyr. Redaktorius
Leonas Valaitis
 6641 So. Maplewood
 Chicago, Illinois
 60629
Mirga Pakalniškytė
Jurgis Bradūnas

Baršk, baršk...

Kas ten?

Vil

Vil-kas?

Oi! Bijau, bijau.

Kas yra žalios spalvos ir turi ratus?

Automobilis?

Ne.

Vežimas?

Ne.

Tai nežinau.

Žolė, aš melavau apie ratus:

PESIMISTĖ

Mirga Pakalniškytė

Ji niekam nepasipasakojo, ir aš žinau, jei ji būtų jums papasakojusi savo skriaudas ir vargus, jūs būtų-
mėte ją supratę.

Ji buvo šešiolikos metų mergaitė. Ji nebuvo vyriausia šeimoje ir nebuvo jauniausia, buvo vidurinė. Ji buvo gera mokinė. Ji nebuvo geriausia mokinė ir nebuvo blogiausia, buvo vidutinė. Ji buvo graži. Daug jos draugų buvo gražesnės už ją ir nemažai jų buvo negražesnės už ją, ji buvo vidutinė. Ji buvo vidutinio ūgio mergaitė. Nebuvo stora, nebuvo plona, buvo vidutinė. Visi jos siekimai buvo vidutiniai, ir visos jos pastangos buvo vidutinės. Jai tik trys dalykai patiko daugiau kaip kitiems. Tai buvo skaityti, žiūrėti į dangų ir svajoti.

Jai labai patiko skaityti, nes knygoje ji rado žmonių, kurie turėjo labai aukštus siekimus ir idealus. Jie nepaisė jokių kliūčių. Dažnai net ir mirties nasrai jų nebaidė. Kai ji skaitė knygas, ji pabėgdavo nuo kasdieninio gyvenimo ir ji visai užmiršdavo.

Naktimis ji išeidavo ant verandos ir žiūrėdavo į dangų. Jei buvo per šalta, ji nueidavo į savo kambarį ir žiūrėdavo pro langą. Ji įsisvajoję. Ji atsirasdavo augštai, augštai. Matė visą savo mažą pasaulį ir jo narius. Ji žiūrėjo žemyn ir matė savo liūdnes, beprasmes dienas. Čia vėjas užė ir siautė aplink ją. Jis kartais ją palietė savo maloniomis ir vėsiomis rankomis. Ji šypsojos debesims, kurie kaip juoda siena neleido žmonėms matyti, kaip gražu yra viršų. Debesys juokėsi jai. Jie žinojo, kad jie nieko negalėjo paslėpti nuo jos. Ji matė visas užburtas karalystes ten augštai ir šnekėjosi su žvaigždėmis. Visi jos vargai išplaukė su vėju toli, toli, kur matėsi juodų šešėlių sukūriai.

Skaitymas ir svajojimas buvo vieninteliai auksiniai siūlai jos juodame gyvenimo audinyje. Tai kodėl žmonės pavydėjo ir tų trumpučių siūlų? Kodėl jie nesuprato, kad žiūrėti į dangų ir svajoti ir skaityti yra svarbu sielos gyvenimui? Žmonės, kurie visai jos nesuprato, atėmė net ir tas trumpas valandėles, kurias ji praleidžia svajodama. Jie apkrovė ją visokiais beprasmiškais darbais. Ji jiems turėjo išmokyti apie visokius biologinius ir geometrinius dėsnius, kuriais ji visai nesisidomėjo ir kurie ją dar labiau apsunkino jau ir taip sunkią jos naštą. Šitie žmonės buvo labai gudrūs. Jei ji kada nors atrado ką nors labai nuostabaus tarp žvaigždžių ir užmiršo apie šituos mažus žmones, jie mokėjo atkeršyti jai. Jie pastatė blogus pažymius ir šypsojos už jos nugaros. Jei ji rado nepaprastus žmones knygoje ir užmiršo, kad jai reikėjo perskaityti jų nustatytas knygas ir susipažinti su jų prarastais herojais, jie pyko ir negerą pažymį rašė.

Dažnai ji galvodavo: "Kodėl aš nepabėgu prie žvaigždžių ir ten neliuku? Kodėl aš nepasiduodu vėjui, kuris taip dažnai mane kviečia augštin? Kas taip mane laiko pririšęs prie žemės, negi tie patys menki žmonės, kurie mane taip skriaudžia?"

Ji pradėjo studijuoti visokius metodus, kuriais ji galėtų pabėgti iš šio pasaulio.

Ji skaitė apie vilnis, kurios yra tokios augštos, kad gali žmogų išmesti lig debesų. Bet jai tas keltas į augštybes nepatiko. Jis buvo per šaltas ir šlapias.

Ji skaitė apie raketą, kurios žmogų išmeta į erdves. Bet žmonės su tam tikromis priemonėmis tą raketą grąžina atgal į žemę.

Po kiek laiko mergaitė surado labai gerą kelią, kuriuo galėtų nuklysti į augštybes. Ji pradėjo sapnuoti. Bet tėvelis ėmė ir pažadino ją. Mergaitė visai nuliūdo. Ji tada suprato, kad jos vargai baigsis tik tada, kai giltinė jos pasigailės.

M i g l a

Užmigo miestas

Miglos upe

Ir atrodė —

Paliestas

Auksine svaia.

Užmigdyti amžinai

Miesto triukšmo

Slibinai.

Dabar, lyg sapne,

Skrenda dainos laisvai.

Miglos sukurta

Karalystė

Jaučiu — nepasiliks

Amžinai.

Stipresni

Už žodį užburtą —

Šalto vėjo

sparnai.

Mirga Pakalniškytė

JAUNIMO

PROBLEMAS

Liucija Buivydaite

Apie jaunimo problemas spaudoje yra daug rašoma. Rašo tėvai, mokytojai, kunigai, filosofai, Ann Landers, daktarai, pats jaunimas. Tie žmonės tvirtina, kad jaunimas slenka žemyn, žemyn ir vis žemyn savo eiseina, apsirengimu, elgesiu ir moraliniu atžvilgiu. Dažnai kartojama: "Kokie jie blogi yra"... "Ar neturi gėdos?"... "Kaip gi galėjo taip tėvus įžeisti?"... "Kas juos taip išmokė?"... "Kai aš buvau to amžiaus, tai net pagalvoti taip nedrįsau"... "Koks baisus dabar pasaulis!"... "Kokie blogi vaikai!"... "Juoda, juoda visur"...

Dažnai iškyla klausimas: "Kas kaltas, kieno kaltė?" Mano atsakymas — tėvų. Aš nenorėčiau, kad būtų padaryta išvada, jog aš iš viso priešinuos. Tai būtų labai netikslu. Aš nesu prieš tėvus ir, man atrodo, kad tėvai yra reikalingi... kartais.

Labai daug šnekama apie jaunimo nesavarankumą. Bet kaip galima būti savarankišku, jei panašiai atsitinka šeimoje:

"Gerai, mama, tai aš jau dabar einu... Šiandien Colony yra labai gražus filmas, aš jau jums sakiau... Aš turiu pinigų... Iš kur? — Susitaučiau... Bet, mama, jūs juk sakėt, kad nupirksite suknelę... Gerai, tada aš kitą savaitę pati nusipirksiu... Taip ši vakarą aš einu į šokius Jaunimo Centre... Mama, juk aš nelakstau gatvėmis naktį... Bet... bet... Ko aš neišvaliau?... Oh... Aš negalėsiu rytoj to padaryti? Ne... Gerai, tai aš dabar padarysiu, tada vėliau į kiną, o parėjus namo persirengsiu ta gražia suknele... Nepabaigėt siūti?... Tai kita gražia suknele, kurią jūs man nupirkote () ir eisiu į šokius, gerai?... Pasirinkti?... Bet, mama, buvai gi pažadėjusi, kad galėsiu eiti į šokius, dar praėjusią savaitę pažadėjai... Gi vakar sakei, kad galėsiu eiti į kiną... Bet, mama, aš gi esu gera mergaitė... Mama, juk jūs prižadėjote leisti... Mama, sakai nei į vieną negaliu?... Bet... bet..."

Tai čia vienos mergaitės nelaimingas susitikimas su opozicija. Buvo pažadėta, kad galės eiti į kiną ir į šokius, o negalėjo nei į vieną... O mokslininkai klausia: "Iš kur nesavarankumas?" Toks jau gyvenimas — viena koja viduje, ant kilimo, o antra lauke. Nei pats žmogus nežino; jis ateina ar išeina...

Ne kitokia ir jaunuolio problema: "Ah, tėtė, ši vakarą yra mūsų "boys night out". Žinai, visas mūsų būrys eis kėgliais žaisti. Gerai? Ačiū, ačiū. Aš eisiu

tuoju, bet, ach... Tėtė, ach, aš... man labai nemalonu jus taip visą laiką pažadinti, bet, matai, aš pažadėjau sutikti juos... Kokia problema? — Aš, matote, neturiu užtektinai raktų... aš neturiu gana raktų... Ach, aš turiu nuo namo durų, bet ne nuo mašinos... Palauk, tėtė, neik į miegamąjį... Tėtė, tai negaliu paimti mašinos?... Bet aš pažadėjau...

Kad bent nuoširdumo parodytų šie negailestingi tėvai. Va, ir neleido... Žinoma, kad čia didžiausias nusikaltimas.

Tada, atrodo, visą vakarą nenutrūksta didžiausios diskusijos, ginčai tarp mamos ir tėvo — bendrai šia tema — "kai aš buvau tokio amžiaus..." ir pan. Jūs jau žinote pabaigą.

Aš turiu atsakymą ir į tai. Kaip vienas garsus asmuo pareiškė: kai jie buvo to amžiaus, jie tokių dalykų nedarė, nes jie nesugalvojo taip padaryti, dėl to ir nedarė...

O jeigu jau ir pagaliau išleidžia... Oje, kokie skanda'iai! "Pinigų tau nereikia, aš mačiau, kad turi susitauptų..." — "O su kuo, Anele, tu parvažiuosi? Va, koks geras tas ponas Barūnas: visą laiką jis veža ir veža namo iš tokių sueigų, reikės jam padėkoti... Kodėl ne?" Arba: "Man tas berniukas (ar mergaitė) nepatinka. Išleidžiu šiandien, bet daugiau — kad negirdėčiau apie jį (ar ją)... Man nepatinka tavo apsirengimas. Eik ir persirenk. Man visai nerūpi, kaip kiti eis apsirengę, aš žiūrėsiu tik į tave, tu esi mano vaikelis ir labai myliu ir noriu, kad man gėdos nepadarytum... O kada pasibaigs? O, tai tu būsi namie dvyliktą... O gal nenori visai eiti?"... Ir taip tęsiasi ir tęsiasi tos objektyvios pastabos, kol pagaliau nežinai: ateini, ar išeini... O kartais ir pagalvoji su visom šitom taisyklėms išeiti ir pareiti vien tiktai apsisukti aplinkui duryse vienu judesiu...

Bet palauk, o gal tėvai turėjo kokių rimtų priežasčių, kai mergaitė prašė išeiti... Gal ji buvo išėjusi visam savaitgaliui prieš tai, o gal jos pažymiai mokykloje nebuvo iš aukščiausių?... Gal kai mūsų vargšas jaunuolis prašė, jis buvo neseniai sulenkęs tuos raktus, kartu su mašina?... Gal kai vadinami policininkai duoda "third degree", jie tikrai rūpinasi mumis, o ne mašinos būviu? Gal gi nėra taip blogai? O kadangi mes jų nenugalėsime, gal bent bandykime pradėti suprasti jų gerus norus.

TIRIAS

PRANEŠĖJAS

Būtų įdomu

Vieną sykį mūsų tyriąs pranešėjas išgirdo grupę lietuvių kalbant apie šiuos laikus. Jis skundėsi kad šie laikai yra labai neįdomūs ir neromantiški. Jis nustebo išgirdęs tokią nuomonę ir jam parūpo sužinoti, ar daug žmonių taip galvoja.

Jis sužinojo daug įdomių dalykų apie mūsų jaunnuomenę, kai išgirdo atsakymus į klausimą: "Kokiais laikais tu norėtumei gyventi? Kokį istorinį įvykį tu norėtumei pergyventi?"

Štai keli atsakymai, kuriuos jis mums atsiuntė ir mes išspausdinom:

— Man būtų įdomu gyventi viduramžiuose, kai gyveno narsūs karžygiai ir biauūs slibinai. Man patiktų, kad gražus princas mane išgelbėtų iš piktų raganiaus nagų, ir kad jis mane įsimylėtų.

— Aš norėčiau gyventi Antro Pasaulinio Karo metu, nes tada aš turėčiau daug nuotykių.

— Aš esu patenkinta šiais laikais, ir džiaugčiausi, kad praeitieji metai būtų užmiršti, ir mums nereikėtų mokytis istorijos.

— Man patinka šie laikai, bet man patiktų, kad aš neturėčiau pergyventi ateinančios savaitės, nes tada mes turėsime egzaminus:

— Aš noriu gyventi tada, kai Jėzus gyveno žemėje. Aš norėčiau Jį pamatyti.

— Man patiktų gyventi tuose laikuose, kai "Superman" gyveno. Aš norėčiau susitikti su juo, nes jis yra mano idealas.

— Aš norėčiau būti knygnešys Lietuvos atgimimo laikais.

— Aš taip norėčiau gyventi dabartyje, bet kad Jūs žinotumėte, kaip man sunku yra.

— Aš norėčiau turėti tokią mašiną, apie kurią rašytojas Wels rašė. Turėdamas ją, aš galėčiau susipažinti su visais laikais ir keliauti per visus amžius.

— Man būtų įdomu gyventi tuose laikuose, kai Amerika buvo kolonizuojama.

Aš manau, kad tie žmonės, kuriems nepatinka dabartis, yra maniakai.

— Aš norėčiau gyventi viduramžiuose ir turėti daug progų išgelbėti savo damą iš visokių nelaimių.

— Aš norėčiau gyventi tarp 1885 ir 1911 m. Aš nežinau, kodėl, bet aš labai norėčiau.

— Man patiktų gyventi 2000 m., nes būtų įdomu sužinoti, kiek žmonės per tiek laiko pasiekė moksle.

— Aš norėčiau gyventi 300 m. ant mėnulio. Žinoma, aš norėčiau suprasti, kaip žmonės tais laikais žinos.

— Aš niekada nesigilinai į šitą klausimą, bet aš šitiek pasakysiu: Man nepatiktų gyventi tokiuose laikuose, kuriuose žmonės vartoja žodžius kaip nebeprisikiškiakopūstelių kėliaudavomėme savo kasdieninėje kalboje.

— Aš nesutinku su savo draugu. Man patiktų gyventi tokiuose laikuose, nes aš jausčiausi labai gabus, jei suprasčiau, ką žmonės kalba.

Mūsų tiriąs pranešėjas dėkoja visiems, kurie neatsisakė atsakyti į jo klausimus. Jei kas turi kokių nors pastabų, prašome atsiųsti jas praeitame numeryje duotu adresu.

Mielas "Sūkury",

Nuoširdžiai dėkoju tau, "Sūkury", kad į praeito numerio paskutinį puslapį įdėjai tą prašymą, kad mes siųstumėm teigiamų ar neigiamų pastabų apie tave.

Man patinka skaityti "Sūkury", nes ten randu daug juokingų klaidų. Jeigu visi laikraščiai ir žurnalai taip rašytų, visi žmonės daugiau juos skaitytų, nes jie būtų įdomesni.

Man patinka nuotraukos "Sūkuryje", bet man nepatinka, kad visoje nuotraukose yra "Sūkurio" redaktorius. Aš manau, kad jis nėra vienintelis, kuris turi tokį įdomų gyvenimą, kaip kad yra parodyta nuotraukose. Pavyzdžiui, praeitame numeryje buvo redaktoriaus nuotrauka, nutraukta jam ramiai begeriant. Aš manau, kad daug žmonių dažnai geria, ne tik redaktorius.

Ačiū, kad išklausė mano žodžių ir neišpeikė jų, "Sūkury".

Tavo

Susidomėjusi skaitytoja

Maloni susidomėjusi Skaitytoja

"Sūkurio" redakcijai smagu patirti, kad be redakcijos narių yra ir dar bent vienas skaitytojas. Kad atsirastų daugiau skaitytojų ir kad jie savo svarias mintis pasakytų raštu — tai visos redakcijos noras. Taigi ačiū už pastabas.

Su Susidomėjusios Skaitytojos nuomone apie "Sūkurio" nuotraukas pilnai sutinku. Bet pagalvokite, kiek pinigų išleidžia kai kurie žmonės, norėdami save pareklamuoti. Gi čia "Sūkurio" redaktoriui atsitinka tokia puiki proga nemokamai pasigarsinti, parodyti save visiems. Kas gi galėtų tokios progos atsisakyti?

Nors redaktoriui ir malonu savo nuotraukas "Sūkury" matyti, bet kartais dėtų ir skaitytojų nuotraukas. Todėl stebėkit tas juokingas klaidas savo gyvenime, rašykite "Sūkuriui" ir siųskite nuotraukas. To "Sūkurio" redakcija laukia.

Redaktorius

30. 725. 56